

"Eğitim Haklarının Genişletilmesi - 2018" Sempozyumu 29 Ekim'de Düzenlendi

PoliTeknik Gazetesi, Jena Üniversitesi Eğitim ve Kültür Enstitüsü, Wuppertal Üniversitesi Çocuklar, Toplumlar Disiplinlerarası Araştırma Merkezi ve Çok yönlü Eğitim Derneği girişiminde Köln Üniversitesi'nde gerçekleştirilen "Eğitim Haklarının Genişletilmesi - 2018" Sempozyumu, Almanya, Türkiye, Yunanistan ve Hindistan'dan konuşmacıların katılımıyla gerçekleştirildi.

Almanya Eğitim ve Bilim Sendikası Başkanı Marlis Tepe, Köln Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Manuela Günter ve sempozyum koordinasyonu adına Prof. Dr. Michael Winkler'in

açılış konuşmalarıyla başlayan "Eğitim Haklarının Genişletilmesi - 2018" Sempozyumu'nda, "Düşünceyi İrdelerken", "Uluslararası Kuruluşların ve Eğitim Sendikalarının Bakış Açısından Günümüzde Eğitim ve Öğretim Uygulamaları" ve "Öğrencilerin Eğitim ve Öğretim Sistemlerinden Çıkardıkları Dersler ve Deneyimleri" başlığı altında üç oturumda sunumlar yapıldı.

BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 26. maddesinde yer alan eğitim haklarının günümüz koşullarına nasıl uygun hale getirileceği ve maddeye hangi eklemeler yapılabileceği sorula-

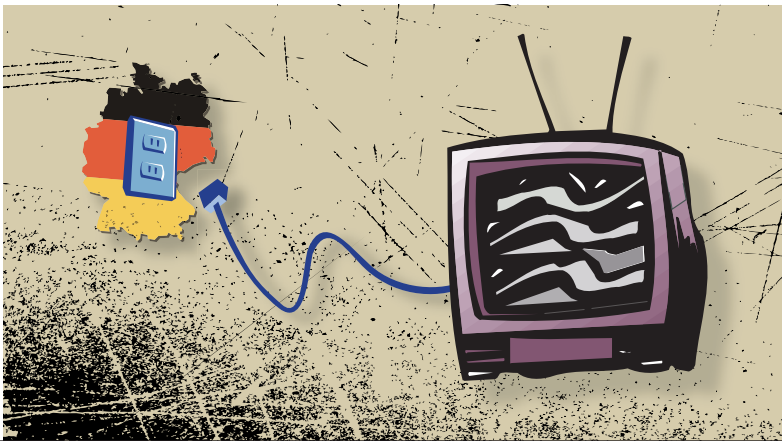
rına da yoğunlaşan oturumlarda, Prof. Dr. Wolfgang Jantzen, Prof. Dr. Michael Klundt ve Prof. Dr. Marlies W. Fröse konuyu uzman bakış açısından yorumladı.

Açılıшта Almanya Eğitim ve Bilim Sendikası'nı temsil eden Marlis Tepe, ikinci oturumda başkan yardımcısı olduğu, uluslararası bir kuruluş olarak üç yüzü aşkın eğitim sendikası bünyesinde barındıran Eğitim Enternasyonalı adına da bir sunumda bulundu. Hindistan Ulusal Eğitim Koalisyonu'ndan Kumar Ratan'ın da katıldığı bu oturumun ardından, Almanya Heidelberg Üniversitesi'nden Frederik Eckerle ve

Thea Herde, Maltepe Üniversitesi'nden Derya Çıkılı ve Hülya Altunordu ve Atina Kapodistrias Üniversitesi'nde öğrenim gören, Genç-Syriza grubu üyesi Alexandra A. Fouli, kendi ülkelerindeki eğitim sistemlerinden çıkardıkları dersleri açımlayarak, uluslararası hakların genişletilmesi için görüşlerini bildirdi.

Sempozyum programında öngörülen "Eğitim Haklarının Genişletilmesi - 2018" Projesi'nin tanıtımı zamansal nedenlerle kısaca ele alınmış olup, bu sayıda tam metin olarak yayınlanmıştır.

AYRINTILI HABER 6.-10. SAYFALARDA

Alman Medyasına Konu Önerileri

Prof. Dr. Franz Hamburger
MEDYA SORULARI

Medya aynı zamanda devlet içerisinde dördüncü güce dönüşmüştür ve dünyaya ilişkin imgelerin ve gerçekliğe dair baskın yapılandırmaların oluşmasını kontrol etmektedir. Burada sahiplerinden başka hiç kimse medyayı kontrol etmemektedir.

Prof. Dr. Wolf D. Bukow
Siegen Üniversitesi

KENTSEL BÖLGELERDE BİRLİKTE YAŞAMAK

Kentler dünya genelinde baskın yerleşim biçimlerine dönüşmüştür. Ancak onların "kendine özgü mantığı" ile ilgili olarak hâlâ çok az bilgi mevcut. En geç şimdi, hareketliliğin ve farklılığın giderek arttığı, ve bunun özellikle de güncel sığınma ve göç bağlamında gözden kaçmadığı bir dönemde, içselleşici ve kalıcı bir kentsel planlama için, kentsel bölgelerin belirleyici ve gelecek vadeden referans çerçeveyi oluşturduğu açıktır.

Prof. Dr. Patrizia Tolle ve Daniela Richter
Frankfurt Yüksekokulu

Basında yaşlı yurtlarında yaşayan insanlara uygulanan şiddet ve istismar ile ilgili haberleri tekrar tekrar okumak mümkün. Bu kapsamlı haberler yaşlı yurtlarında yaşayan kişilerin karşı karşıya olduğu yetersiz beslenme riskine, hareket özgürlüğünün kısıtlanmasına, bir diğer ifadeyle özgürlüğü sınırlandıran önlemlere, aşağılanma süreçleri ya da sosyal izolasyona ilişkin bilgiler içermektedir.

Prof. Dr. Ali Ülkü Azrak

Alman Hukuk Sisteminde Laiklik İlkesinin Benimsenmesi Olanağı Üzerine Düşünceler

I Alman hukuk tarihinde din ve devletin ayrılması ve devlet kurumlarının dinin etkisinden kurtarılması, 19. yüzyılın sonlarına kadar uzayan bir sürecin sonunda ortaya çıkan ve “Säkularisierungsprozess” (sekülerleşme süreci) adı verilen bir gelişmedir. Aslında bu gelişme başka bir olgunun temellerine dayanmaktadır ki, o da devletin kilisenin mallarına el koymasına kadar varan bir olgudur. Bu olguya tarihcilerin verdiği ad “Säkularisation”dur. Öte yandan aydınlanma çağının ürünü olarak dinsel inanç özgürlüğü ilk kez 1789 Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi’nde yerini bulmuştur. Şunun işaretlenmesi gerekir ki, sekülerleşme sürecinin tarihsel ve sosyolojik temelleri din ve vicdan özgürlüğünde aranmalıdır. Din ve vicdan özgürlüğünün içerdiği anlam ise devletin, kişileri herhangi bir dini kabul etmeye zorlayamaması ya da bir dini inancın benimsenmesini yasaklayamaması, aynı zamanda bir dine mensup olmanın kişi lehine yararlar sağlaması, ya da zararlar yaratması gibi bir takım sonuçlar doğurmasına izin vermemesidir. Devlet bir dinsel inancı negatif olarak niteleyemeyeceği gibi, bir inanca belli bir eğilim içeren bir davranışla yaklaşamaz.

Şu da var ki hukuk devleti ilkesinin içerdiği sekülerlik, din ve inanç özgürlüğünün yarattığı bir sonuçtur. Sekülerlik, din özgürlüğünü bir insan hakkı olarak sistematik bir biçimde gerçekleştirme yükümlülüğü altındaki bir hukuk düzeninin temel ilkesidir. Böyle bir hukuk düzeninde farklı dini inanç topluluklarının barış içinde birlikte yaşama-larını olanaklı kılan sosyal-psikolojik temel, hoşgörü olgusudur. Bu bağlamda bir yanlış anlamayı önlemek için şunun da belirtilmesi gerekir: din özgürlüğü, eşit haklara sahip olmayı gerektirir, buna karşılık hoşgörü hukuki bakımdan eşitsizliğin geçerli olduğu bir ortamda da varlığını sürdürebilir. Bu nedenle insan hakkı olarak din özgürlüğü sorunu dini azınlıklar karşısında devletin bir hoşgörü politikasını geçerli kılmasıyla tam anlamıyla çözüme kavuşturulamamaktadır.

Öte yandan, Almanya’da görüldüğü üzere, din özgürlüğünü anayasal bir ilke olarak kabul eden bir siyasal düzen, kendi kimliğini dinde aramadığı gibi, devletin ve kilisenin birlikte üzerinde durduğu bir zemini de oluşturmaz. Şunun da belirtilmesi gerekir ki, Alman hukuk sisteminde din özgürlüğünü temel ilke olarak kabul eden sekülerlik anayasal te-

mele dayanmaktadır. Gerçekten Bonn Temel Yasası din özgürlüğünü koruma altına aldığı gibi, bunun gereği olan seküler sistemi de 1919 tarihli Weimar Anayasası’nın 137, 138, 139 ve 141. maddelerine yollamada bulunan 140. maddesinde dolaylı biçimde temellendirmiştir. Buradan çıkan sonuç, devletin dini inançlar açısından bir anayasal ilke olan eşitlik ilkesine uygun davranmak zorunda olduğudur. Bu, bir bakıma devletin dinler karşısındaki tarafsızlığının açık ifadesidir. Nitekim Baden Württemberg (Mannheim) İdare Mahkemesi, hükümetin bir dini inancı (Bhagwan) bir parodi olarak nitelemesi ve korunmaya layık görmemesinin devletin, sekülerliğin bir gereği olarak, dinler karşısında tarafsız davranması ilkesine aykırı olduğuna 4.10.1988 tarihli kararıyla hükmetmiştir. Alkışlanmaya layık olan bu karardan da anlaşılabilirliği gibi, sekülerliğe kaynaklık eden din özgürlüğü, doğal olarak devletin dinler karşısında tarafsız davranmasını zorunlu kılar. İşaret edelim ki, din ve vicdan özgürlüğü herkesin kişisel inancında özgür olması garantisini içermekle kalmaz, aynı zamanda dinî cemaatlerin, devletin vesayeti söz konusu olmaksızın, serbestçe örgütlenmesini de garanti eder. Bu olgu, beri yandan devletin birbirinden farklı dinler (Hristi-

yanlık, İslamiyet, Musevilik, Budizm v.s.) içersinde örgütlenen dinî cemaatlere siyasal ve hukuki açılardan eşit davranmasını da zorunlu kılar. Gerçekten, demokratik hukuk devletinde sekülerizmin hedefi dinî cemaatleri toplumun sınırlarının dışına doğru itmek değil, tam aksine onların özgürce gelişme olanağına sahip olmalarını sağlamaktır. Bu bakımdan sekülerliğin temel ilkesi olan din özgürlüğü dinî cemaatlere toplumsal yaşam içerisinde etkinlikte bulunmanın kapısını açmaktadır. Bunun uzantısı olarak dinî cemaatlerin siyasal sorunlara ilişkin olarak görüşlerini açıklama özgürlüğünün sekülerlikle bağdaştığının kabul edilmesi gerekir.

Burada bir önemli noktaya daha işaret edilmesi gerekir: Özellikle Alman toplumu gibi çok dinli ve çok kültürlü, kısacası çoğulcu bir toplumda, hangi dini inanışa sahip olursa olsun anayasa gereği eşit haklara sahip olduğu kabul edilen bireylerin hiç bir konuda bir çekince söz konusu olmaksızın toplumsal yaşama katılımının sağlanması için, anayasal ilkelere münhasıran (sadece) batı Hristiyan uygarlığının mirası olduğu iddiasına kesinlikle yer verilmemesi gerekir.

Devamı 3. sayfada ►

İÇİNDEKİLER

1. SAYFA

Sempozyum 2016

“Eğitim Haklarının Genişletilmesi - 2018” Sempozyumu 29 Ekim’de Düzenlendi

Alman Medyasına Konu Önerileri

2.-3. SAYFA

Prof. Dr. Ali Ülkü Azrak

Alman Hukuk Sisteminde Laiklik İlkesinin Benimsenmesi Olanağı Üzerine Düşünceler

4.-5. SAYFA

Prof. Dr. Michael Klundt

Pegida Ötesi “Alman Kültürü”ne Dair Sorular: (Yoksul) Yerliler ve Göçmenler Konuyla İlgili Ne Öğreniyor?

6.-10. SAYFA

“Eğitim Haklarının Genişletilmesi - 2018” Sempozyumu

Ayrıntılı Haber

11. SAYFA

Prof. Dr. Michael Winkler

Eğitim Haklarının Genişletilmesi Projesi’nin Tanıtımı

12. SAYFA

Alexandra A. Ftouli ve Vicky Tsefala

Herkes için Eğitim - Yunanistan

13. SAYFA

Ram Pal Singh

Hindistan’da Nitelikli Eğitim - İhtiyaçlar

14. SAYFA

Prof. Dr. Michele Borrelli

İnsan Hakları ve Eğitim - Günümüz İtalya’sında Veriler ve Yansımalar

15. SAYFA

Prof. Dr. Claus Melter

Göç Toplumunda Irkçılık Eleştirisi Temelli Sosyal Çalışma ve Eğitimin Gerekliliği

16. SAYFA

Alman Medyasına Konu Önerileri

- Prof. Dr. Franz Hamburger

- Prof. Dr. Wolf D. Bukow

- Prof. Dr. Patrizia Tolle ve Daniela Richter

KÜNYE | IMPRESSUM

Politeknik

İki aylık Türkçe Gazete
Türkische Zeitung

Erscheinungsweise:

Alle zwei Monate

Unentgeltlich

Ücretsiz

ISSN 2198-8706

Herausgeber/

Yayımlayan Kurum:

Verein für Allseitige Bildung e.V.
(Çokyönlü Eğitim Derneği)

Visdp | Chefredakteur/

Genel Yayın Yönetmeni:

Zeynel Korkmaz

(Duisburg Essen Üniversitesi)

Postanschrift/Posta adresi:

Postfach 25 03 48

40092 Düsseldorf

Webseite/Internet adresi:

www.politeknik.de

Kontakt/ İletişim

info@politeknik.de

Druck/ Baskı:

Hürriyet Gaz. ve Matbaacılık A.Ş.

Zweigniederlassung Deutschland

An der Brücke 20-22

64546 Mörfelden Walldorf

Gestaltung/Grafik Tasarım

Atelier Grafik & Illustration

Ömer Yapraklıran

II

Bu çalışmanın birinci bölümünde Almanya'da geçerli olan sekülerlik (Säkularisierung) hakkında açıklamalarda bulunulduktan sonra, bu bölümde, başlıkta yer alan Laiklik İlkesi'nin Alman hukuk sisteminde benimsenmesinin olanağı araştırılacaktır. Bu bağlamda, her şeyden önce laiklik ilkesinin anlamı ve içeriği üzerinde kısaca durulması gerekir. Şöyle ki laiklik, en kısa ve yalın tanımıyla dünya işlerinin din işlerinden ayrı tutulmasıdır. Bunun doğal sonucu olarak ortaya çıkan olgu, dinin kamusal alanın dışında tutulmasıdır. Ne var ki bu olgu, laikliğin doğduğu ve geliştiği Fransa da dahil, laikliği bir siyasal ve hukuksal veri olarak kabul etmiş olan hiçbir ülkede tam olarak gerçekleştirilmiş değildir. Laiklik ilkesi (Fransa'daki deyimle laïcité), hukukçuların üzerinde görüş birliğine varmış olduğu gibi, esas itibarıyla devletin dinler karşısındaki tarafsız ve saygılı davranma yükümlülüğünü (bu yükümlülük sadece laiklik ilkesinin değil, aynı zamanda sekülerlik ilkesinin de gereğidir) ve aynı zamanda dinsel inancın kişiselliğini içerir. Bu nedenledir ki laik bir devlet her hangi bir dinsel inancı ne mali bakımdan, ne de başka bakımlardan destekleyebilir. Dinî cemaatler kendi görevlerini devletin herhangi bir yardımı ya da desteği olmadan yerine getirmek zorundadırlar. Bu, laikliğin temel kuralı olduğu gibi, onu sekülerlikten ayıran bir olgudur da.

1. Laikliğin iyice anlaşılabilmesi için onun doğduğu ülke olan Fransa'daki geçmişine ve gelişimine kısaca göz atılması gerekir. Fransa'da laikliğe ilk adım Napoléon Bonaparte ile Papa Pius arasında 1801 tarihinde yapılan bir sözleşme (Konkordat) ile atılmıştır. Bu sözleşmeyle Papa, Katolik kilisesinin toplumsal yaşamın dışına çıkarılarak, dinin kişisel bir inanç kurumu olmasını kabul etmişti. Bununla da kalınmamış ve Papalık Katoliklik dışında, Protestanlığı, Yahudiliği ve Masonluğu da tanımıştır. “Laiklik ilkesi”nin geliştirilmesi sürecindeki ikinci ve en önemli aşama da doğum, evlenme ve ölüm gibi yaşam kesimlerinin kilisenin görev alanının dışına çıkarılması olmuştur.

Fransa'da laiklik ilkesinin Büyük Fransız ihtilalinden sonra ilan edilen Cumhuriyetle sıkı ilişkisi, 1870'te başlayan 3. cumhuriyet döneminde ortaya çıkmıştır. Bu dönemde çıkarılan iki yasanın içerdiği kurallar günümüzde de varlığını korumaktadır. Bu kuralların laiklik ilkesinin temellerini oluşturması nedeniyle nelerden oluştuğunun gösterilmesi gerekir: Üçüncü Cumhuriyet döneminde kabul edilen söz konusu yasalar özellikle eğitimin laikleştirilmesi amacıyla yönelmiştir. Bu konuda iki önemli düzenleme karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan biri, din temsilcilerinin kamusal eğitim üst kurulundan çıkarılması, öteki de eğitimin laikleştirilmesidir. Bu ise okullarda din eğitiminin kaldırılmasıyla gerçekleştirilmiştir. Bu yasaların hedefi çağdaş yurttaşlığın ancak dinsel etkilerden tümüyle arınmış bir sistemde gelişebileceği fikrinin yaygınlaştırılmasıydı. Bunun koşulu ise öğretimin öğreniciyi yurttaş niteliğine kavuşturmasıydı. Unutulmaması gereken bir önemli yasa da 1905 yılında kabul edilen “Devlet ve Kilisenin Ayrılığına İlişkin Yasa”dır. Ge-

nelde laikliğin temelini oluşturduğu sık sık ifade edilen yasa budur.

Öte yandan 4 Ekim 1958 tarihli Fransız Anayasası'nın 1. maddesinde “laiklik ilkesi” açıkça ifade edilmiştir. Bu ilkenin gereği devletle dinin ayrılığıdır. Bu nedenledir ki, Fransa'da, Almanya'dakinden farklı olarak, “kilise vergisi” bulunmadığı gibi, okullarda “din dersi” de yoktur. Ekleyelim ki Fransa'da Roma-Katolik kilisesine bağlı cemaat, halkın %50'sini oluşturmaktadır ve Fransız halkının çoğunluğunun dinsel inancı güçlüdür.

2. Bütün bu bilgiler ışığında, Almanya'da “sekülerlik ilkesi” terkedilerek, yerine “laiklik ilkesi”nin benimsenmesi olanağının bulunup bulunmadığı sorusunun cevabı arandığı takdirde, her şeyden önce şu hususların işaretlenmesi gerekir:

Almanya'da seküler sistem hakkında yapılan bütün bu açıklamalara ilişkin olmak üzere bir de madalyanın arka yüzüne bakılması, bu konuda bazı gerçeklerin ortaya çıkarılması bakımından kaçınılmaz bir zorunluktur. Gerçekten, sekü-

BU OLGU, OKULLARDA DİNİ EĞİTİMİN SAĞLANMASININ BİR DEVLET GÖREVİ, YANI BİR KAMU HİZMETİ OLARAK KABUL EDİLMİŞ BULUNDUĞUNU GÖSTERMEKTEDİR.

ler sistemin güncel sorunları yakından incelendiği takdirde bu sistemin içerdiği bazı sapmaların görmezden gelinemeyecek kadar önem taşıdığı ortaya çıkar.

1. Sözü edilen sapmalardan biri, Bonn Temel Yasası'nın 7. Maddesinin 3. bendinde öngörüldüğü üzere, din dersinin laik (bekenntnisfreie) okullar dışındaki resmi okullarda okutulmasının zorunlu olmasıdır. Bu konu eyaletlerin anayasalarında ve yasalarında az çok farklılıklar göstermekle beraber (örneğin 1996 yılında Brandenburg eyaletinde din dersinin yerine tarafsız bir dünya görüşünü içeren “Hayat Bilgisi-Ahlak-Dinbilimi”/ Lebensgestaltung-Ethik-Religionskunde/ dersi kondu) hepsinde din derslerinin zorunluluğu esas kabul edilmiş bulunmakla birlikte bu, katılımın zorunluluğu anlamına gelmemektedir. Öte yandan, din derslerinin mali yükünü devlet üstlenmektedir. Bu olgu, okullarda dini eğitimin sağlanmasının bir devlet görevi, yani bir kamu hizmeti olarak kabul edilmiş bulunduğunu göstermektedir. Bu derslerin hem devletin, hem de dinsel cemaatlerin denetimi altında olduğunun gözden kaçırılmaması gerekir.

Ayrıca, Almanya'da üç milyonun üstünde Müslüman nüfusun yaşaması nedeniyle bunların çocuklarının da İslami din derslerinden yararlandıklarını gözden uzak tutmamak gerekir. Bu sonuçlar üzerindeki denetimin, söz konusu derslerin özellikle fundamentalist (kökten dinci) ve indoktrinasyona (beyin yıkamaya) açık bir nitelik taşımasına yönelik olması gerektiğinin altının çizilmesi gerekir.. Şunun da belirtilmesi gerekir ki, gene Bonn Temel Yasası'nın 7. maddesinin 2. bendine göre, çocuğun din dersine katılması konusunda karar vermek, terbiye hakkına sahip olanlara bırakılmıştır.

2. Sekülerlik ilkesinden bir başka sapma da Kilise Vergisi'dir. Bonn Temel Yasası'nın, Weimar Anayasası'na 137. maddesinin 6. bendine yollamada bulunan 140. maddesi, kamu hukuku tüzel kişisi niteliğini taşıyan dinî cemaatlerin kilise vergisi alma yetkisini ön görmektedir. Bu verginin, kişilerin Katolik ya da Protestan kilise cemaatine mensubiyetine göre, kamu hukuku tüzel kişisi niteliği taşıyan bu cemaat örgütlerince alınan bir vergi olmasına karşın, verginin tahsili devlete yüklenmiş bir ödevdir. Gerçi kişiler bu verginin mükellefi olmaktan kaçınabilir ve bu vergiyi ödemeyebilirler. Fakat bu takdirde kilise bu kişilere, ölüm halleri de dahil, hiçbir dinsel hizmet sunmak durumunda değildir. Kilise vergisi, sekülerlik açısından bizce ciddi bir sakıncayı içinde barındırmaktadır ki o da şudur: Bu vergi dolaylı bir biçimde, vergi mükellefini Hristiyanlığın hangi mezhebine mensup olduğunu açığa vurma zorunda bırakmaktadır. Bu ise, anayasanın yukarıda sözü edilen 140. maddesinin yollamada bulunduğu Weimar Anayasası'nın 136.maddesinin 3. ben-

ması gerekir. Bu konuda, 1991 yılında Çinli ve Alman bir anne-babanın Bavyera'da Bruckmühl kasabasındaki bir okulun dersliğinde asılı bulunan ve hazreti İsa'nın çarmıha gerili sembolünü de içeren haç işaretinin okulun öğrencisi olan 10 yaşındaki kızlarının negatif din özgürlüğünü zedelediği gerekçesiyle kaldırılması istemiyle başlayan hukuk uyuşmazlığının Federal Anayasa Mahkemesi'ne kadar gitmesi ve yüksek mahkemenin de davacıların istemlerinin haklı olduğu ve fakat bu konudaki kararın verilmesinin eyalet makamlarına (okul yönetimlerine) bırakılması yolundaki kararının hatırlatılması gerekir. Yüksek Mahkemenin dinsel dışı vurumun kamusal alan dışında bırakılması kuralına uygun düşen bu kararının Almanya'da laiklik ilkesinin kabulüne kapıyı aralayan bir karar niteliği taşıdığının ifade edilmesi gerekir. Ayrıca okullarda ve genel olarak kamu sektöründe dinsel dışavurumla ilişkili olmak üzere özellikle giyim kuşamda ideolojik ve dinsel simgelerin taşınmasının yasaklanması gerekir. Fransa'da kamusal alanda ve okullarda İslami kıyafet (voil islamic), daha doğrusu başörtüsü (foulard islamic) sorun olmakta devam etmektedir. Özellikle kamusal alanda başörtüsü takılması, İslamın ataerkil yapısı ve cinsiyete dayalı boyun eğme olduğu iddiası gündemden düşmemektedir.

Son olarak işaretlenmelidir ki, Almanya'da laiklik ilkesinin kabulü ve hukuk düzenine yerleştirilebilmesi iki önemli faktöre bağlıdır: birincisi din konusunda reform yapılması düşüncesinin yaygınlaştırılmasına çaba gösterilmesi; ikincisi de, 1949 Bonn Temel Yasası'nın 20. maddesinin 1. bendinde yer alan “Almanya Federal Cumhuriyeti, demokratik ve sosyal bir Federal Devlettir” ibaresine 1958 Fransız Anayasası'nın “Fransa bölünmez, laik, demokratik ve sosyal bir cumhuriyettir” yolundaki 1. maddesi olduğu gibi “laik” sözcüğünün eklenmesi.

Kuşkusuz ki Alman mevzuatında yapılması gereken değişiklik sadece bundan oluşmamaktadır. Gerçekten daha önce de açıklandığı gibi Bonn Anayasası'nın devletin resmi okullarında din derslerinin okutulmasına ilişkin 7. maddesi ile kilise vergisine ilişkin olmak üzere Weimar Anayasası'nın 136. maddesine yollamada bulunan 140. maddesinin ve bu konularda ilişkin yasal düzenlemelerin değiştirilmesi gerekmektedir. Ancak bu suretle “laiklik ilkesi” Alman hukuk düzeninde uygulama alanı bulabilir.

⁷ Bu bağlamda bünyesinde İslam cemaatine mensup 900 derneği barındıran Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB)'nin Türkiye'deki siyasal iktidarın uzantısı (verlängerter Arm) olduğu ve Almanya'daki Türk azınlığı üzerinde Türkiye'nin güncel politikasını etkili kilmaya çalıştığı iddiasıyla eleştirildiğine tanık olunmaktadır.

Bkz. KAMANN, Matthias, Integration des Islam droht an DİTİB zu scheitern, Welt 24, veröffentlicht am 06.08.2016. Alman siyasal partilerinin, Anayasaya aykırı bir siyasi kültürün propagandasını yaptığı iddia edilen DİTİB'den uzak durmaları gerektiğini ileri sürenler de vardır.

Bkz. CHATSCHADORIAN Jaklin, DİTİB, Antirassismus heucheln, Antisemitismus leben, Veröffentlicht am 07.09.2016.

Türkiye'dekiler? Ve bu noktada son zamanlarda sayıları giderek artan, siyaset, bilim ve medyada, şiir ve resimde, müzik ve oyunculuk sanatında yaratıkları eserlerle (ya da demokratik siyaseti bir kültür için verdikleri çabayla) "Alman kültürünü" etkileyen ve zenginleştiren göçmenler (göçmen çocukları) henüz büyük oranda bir kenara bırakılıyor.

Schiller'in "Ode an die Freude" şiirini besteleyen, "tüm insanlar kardeş olacak" sözlerini seslendiren ve Almanya'nın geri olmasından acı çeken Beethoven'i anımsayalım, ilerici bir Almanya için mücadele eden - ve olağanüstü şiirler yazan, ancak bu yüzden göç etmeye zorlanan Heine'yi hatırlayalım; Bertha von Suttner ve Rosa Luxemburg'un savaşa karşı ve dünyada adaleti savunan metinlerini; Käthe Kollwitz ve Lea Grundig'in resimlerini; Clara Zetkin'in kadın ve çocuk hakları için verdiği uğraş; Schönber tarafından eğitilmiş Hanns Eisler'in 20. yüzyıl müziğine sunduğu katkıyı anımsayalım. Auschwitz toplama kampından kurtulan şarkıcı Esther Bejarano ve Almanca-Türkçe-Yidiş-Fransızca-İtalyanca Hip-Hop metinleriyle "Microphone Mafia" grubu'nu gözümüzün önüne getirelim.

Bertolt Brecht ve Thomas Mann gibi 20. yüzyılın düzyazı ve drama alanındaki büyük Alman şairleri, sığınmacı, göçmen ve birer sürgündü. Onlar canı Nazi "kültüründen" korunmak için başka ülkelere sığınmışlardır. Thomas Mann sürgünde olduğu Kaliforniya'dan inatçı bir dille şunları söylemiştir: "Ben neredeysem Alman kültürü de oradadır". O sıralar Almanya'da kitaplar yakılıyordu - ve kısa süre sonra da insanlar yakıldılar.

Gisela Elsner ve Elfriede Jelinek'in kullandığı dili anımsatmak gerekir; Jelinek bir Avusturyalıydı - ancak burada da "Alman kültürünü" zenginleştirenlerin Avusturyalılar olduğu öne çıkartılmalı - ve Avusturyalıları kitlesel katliamla ilişkilendiren sadece o kişi akla gelmemeli. Sadece Mozart'ı değil, 20. yüzyılın büyük müzikbilimcilerinden Georg Knepler'i, müzisyen Georg Kreisler'i ve herşeyden önce doğa ve toplumbilimlerinde ansiklopedik eğitimi olan ve bilgisini normal ölumlülere de anlaşılır bir dilde aktarabilen ve böylece kültüre katkı sunan evrensel bilge Walter Hollitscher'i de anımsayalım. Hollitscher halk yüksekokulu düşüncesinin beyni ve uygulayıcısıydı.

Uzun lafın kısıası: Eğer "Alman kültüründe" öğrenmeye ve öğretmeye değer şeyler varsa, bunlar, onun olağanüstü çeşitliliği, diğer hakların kültürleriyle yaptığı verimli alışveriş, dinamiği, kapalı olmaması ve yeni etkilere karşı açıklığı, Luther'den Kant'a ve onun üzerinden Hegel'e, Marx, Mann, Brecht, Anna Seghers ve Peter Hacks'a kadar en zor ve en güzel şeyleri ifade edebilen Almancanın güzelliğidir.

Özetle: İnsanların diğer insanları zenginlik ve destek olarak gördükleri yerde büyük bir kültür vardır, ve büyük bir "Alman kültürü" de mevcuttur. O hiçbir zaman homojen değildi ve ol-

mayacak da. Öğrenciler (ister yoksul ya da varlıklı, göç kökenli ya da göç kökeni bulunmayanlar olsun) bu büyük, dünyaya açık, zengin kültürle (kültür coğrafyasıyla) tanışabilmeli.

Ve Nibelungen türküsünü duyduklarında, onun kavimler göçü olarak adlandırılan döneme dayanan arka planını ve çokyönlü uluslararası kökenlerini öğrenmeleri iyi olurdu (ki bu kökenler, bazı karakterlerin başlangıç kısmında neden özdeşleşilebilen figürler olduğunu ve son bölümde ise olumsuz yansındıklarını ve tam tersi durumları açıklayabilir).

Çocuklarımız Büyük Karl'ın 800 yılında Hristiyan ve Yahudi hizmetkârlarını Müslüman Harun Reşit'in sarayına gönderdiğini, ve onların saraydan muhtemelen bir hediye ile geri döndüklerini (beyaz bir fil) duyuyorlar mı? Müslüman ve Müslüman olmayan çocuklarımız İslam'ın "Altın Çağı" olarak adlandırılan ve insanlık için bilim, tıp ve aydınlanma alanında çok çeşitli kazanımlar sağlayan zamanlar hakkında - Avrupa'da sıklıkla "Karanlık Ortaçağ" diye anılan dönem - bilgi ediniyorlar mı? Onlar 1492 öncesi İspanya'sına dair, İbni Sina'dan (Avicenna, 11. yüzyıl) İbn Rüşd dönemine kadarki (Averroes, 12. yüzyıl) süre hakkında birşey öğreniyorlar mı?

13. yüzyılda Haçlı Seferi'ni sonlandıran ve Kudüs Sultanı ile barış yapan, ve de Müslüman, Hristiyan ve Yahudi bilginleri ve hizmetkârları çevresinde toplayan Staufer Hanedanı Kayser II. Fri-

duğunu vurgular. Peki bundan üstlenmemiz gereken hangi görev türüyor? Belki de Brecht'in "Laotse'nin Sürgün Yolunda Taoteking Kitabının Doğuşu Efsanesi"nde geçen gümrük kolcusunun görevidir bu:

Laotse'nin Sürgün Yolunda Taoteking Kitabının Doğuşu Efsanesi

1. Bir vakitler, bizim bilge kişi yetmişindeydi ve içi geçmişti. Onun ihtiyacıydı artık çekilmek bir kenara,

ülkesinde iyilik azalmıştı çünkü ve kötülük başlamıştı artmaya. O da pabuçlarını ayağına çekti.

2. Ve topladı neye ihtiyaç olacaksa: Çok değil, yolculuk için yetecek kadar, her zaman okuduğu kitap ve geceleri tıttırdığı pipo gibi şeyler. Birazcık da ekmek, şöyle göz kararı.

3. Bir kez daha vadisine bakıp sevindi, sonra unuttu onu döner dönmez yüzünü dağ yoluna. Öküz de hoşnuttu çiğnediği taze otlardan, taşırken ihtiyarı sırtında mutluydu yürüyüşün gevşek olmasından.

4. Dördüncü gün kayalıklara vardıklarında,

İNSANLARIN DİĞER İNSANLARI ZENGİNLİK VE DESTEK OLARAK GÖRDÜKLERİ YERDE BÜYÜK BİR KÜLTÜR VARDIR, VE BÜYÜK BİR "ALMAN KÜLTÜRÜ" DE MEVCUTTUR.

edrich hakkında herhangi birşey işitiyorlar mı? Aslında araştırmalarda barış anlaşmasının Friedrich'in Araplara ve İslam'a karşı duruşunun ve hoşgörüsünün bir ifadesi olup olmadığı tartışmalıdır, ancak savaşa dayanmayan kültürlerarası işbirliği kayda değerdir.

Lessing'in "Bilge Nathan" eseriyle tanıyorlar mı hâlâ ve onun tüm inançlı ve inançlı olmayan insanlara, çevrelerindeki insana yardımcı olma görevi veren Üç Yüzük Öyküsü'nü?

Bunun yapılıp yapılmadığını öğretmenler araştırmalı. Öğrenciler yanıtlamalı. Çünkü tarihte rastlanan tüm şiddete rağmen, yukarıda verilen örnekler, tüm insanların insanca biraradalığının "kültürün" maddileşmiş hali ol-

adamin bir şey çaktı kafasında ve bağırdı: "Hey, bana bakın! Durun hele!

7. Nedir bu su işi, ihtiyar?" Yaşlı adam durdu: "Bilmek ister misin?" "Ben basit bir gümrük kolcusuyum, ama gene de kim kazanır, kim yitirir, isterim bilmek, eğer biliyorsan bana da söyle.

8. Yazıver şunu bana! Yazdır ya da şu çocuğa!

Götürmez insan yanında böyle bir şeyi. İşte mürekkeple kalem size, bir de bölüreceğimiz bir akşam yemeği, Bura benim evim, anlaştık mı? Gelin hadi!"

9. Yaşlı adam şöyle bir dönüp baktı ona. Üst baş perişan, ayaklar çıplak. Bütün alnı kırışık içinde. Ah, kazanalardan değil bu, besbelli. Ve mırıldandı: "Sen de mi?"

10. Kibar bir ricayı geri çevirmek için fazla yaşlıydı o sanki, çünkü dedi ki: "Soru soranlar yanıtını almayı hak ederler." Sonra oğlan: "Hava da, der, soğuyor." "Doğru. Hadi öyleyse yatağı ser."

11. Bilge kişi, indi öküzünden. Yedi gün yazdılar birlikte ikisi. Adam da yemeklerini ayaklarına getirdi (ve tüm bu yedi gün boyunca kaçakçılara sessizce küfretti sadece). Ve sonunda iş tamam oldu.

12. Ve çocuk, bir sabah gümrük kolcusuna seksen bir deyiş verdi. Ve teşekkür ettiler küçük yolluğa ve dolanıp çamlığı kayalığa çıktılar. Kim kibar olabilirdi onlar kadar?

13. Yalnızca, adı kitaplara geçen o bilge kişiyi övmemeli, çünkü o bilge kişiden çekip alınması gerek bilgelğin. Bu yüzden gümrükçüye de teşekkür etmeli, isteyen oydu yapılmasını bu işin.

(http://www.silir.gen.tr/silir/b/bertolt_brecht/laotse_nin_surgun_yolunda.htm)

SEMPOZYUM 2016

Açılış Konuşmaları

Prof. Dr. Manuela Günter

Sempozyum katılımcılarını tüm rekortlük adına selamlayarak sözlerine başlayan Prof. Dr. Manuela Günter, etkinlik koordinatörlerinin farklı eğitim bağlamlarından gelen uluslararası ortaklarla yapmayı amaçladığı eğitim haklarının genişletilmesi projesinin, alışılmışın dışında perspektifler açacak bir boyutu olduğunu belirtti.

Prof. Günter, üniversiteye kimlerin gidebileceği sorusundan ve eğitimde adalet anahtar sözcüğünden hareketle, Köln Üniversitesi'nin bugün farklı kesimlerden insanların yükseköğrenime katılabilmesini kolaylaştırmaya odaklandığını söyledi. Eğitimde adaleti geliştirmek için, aileleri akademisyen olmayan göç kökenli ya da göç kökeni bulunmayan öğrencilerin üniversiteye gidebilmelerini sağlamak üzere henüz okul çağında bir programla desteklendiğini anlatan Günter, bilimsinin yetiştirilirken yeterince temsil edilemeyen gruplar için de uyguladıkları bir dizi programları olduğunu vurguladı.

Üniversitelerin öğretim görevinin, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 26. maddesiyle örtüşür anlamda, Humbolt öğretisinin öngördüğü, öğrencilerin birer dünya yurttaşı olarak eğitilmesi olduğuna işaret eden Prof. Manuela Günter, bu hedefin son yıllarda özellikle Bologna Süreci sonrasında üniversitelerin farklı yapılandırılması nedeniyle sorgulanır hale geldiğini anlattı. Artık evrensel eğitimin değil, ekonomik çıkar odaklı meslek eğitiminin ön planda olduğunu söyleyen Prof. Günter, Köln Üniversitesi'nin de dışarıdan nüfuz etme çabalarını engellemeye çalıştığını sözlerine ekledi.

Köln Üniversitesi'nin öğretmen eğitimi alanında Almanya'nın en büyük üniversitelerinden biri olduğuna değinen Günter, üniversitelerin bakıcı ve öğretmen eğitimi aracılığıyla çocuk yuvası ve okul gibi önemli eğitim kurumlarında, eğitim-öğretim süreçlerinin nasıl şekillendirileceği ile ilgili büyük bir etkiye sahip olduğunu ve göç kökenli öğretmenlerin daha fazla sayıda öğretmen olarak eğitilmesi için çalıştıklarını anlattı. Sığınmacıların eğitimi için de Köln Üniversitesi Öğretmen Eğitimi Merkezi'nin katkı sunduğunu anımsatan Prof. Günter, Köln Üniversitesi olarak eğitimde adalet için çalışmayı önemsediklerinin altını verdiği örneklerle çizmek istediğini belirterek konuşmasını bitirdi.

Marlis Tepe

Eğitim ve Bilim Sendikası Başkanı ve Eğitim Enternasyonalı İkinci Başkanı olarak sempozyuma davet edilmekten mutluluk duyduğunu belirterek konuşmasına başlayan Marlis Tepe, bir insan hakkı olarak eğitim hakkının ilginç bir konu olduğunu ve bu hakkın yakında

70 yaşını dolduracağını söyledi. Sendika başkanı olarak Almanya'da 280.000 öğretmen, bakıcı ve yüksekokullarda görev yapan öğretim üyesini temsil ettiğini ve ikinci başkanı olduğu Eğitim Enternasyonalı'nın dünya genelinde 30 milyon üyesi bulunduğunu belirtti.

Eğitim sendikalarının iki temel görevi bulunduğunu, bunlardan birinin çalışanların haklarını savunmak, diğerinin ise eğitim hakkı olduğunu vurgulayan GEW Başkanı sözlerine şöyle devam etti: "... Biz sendikalar olarak eğitim hakkının kamunun sorumluluğunda olmasını istiyoruz, bir diğer ifadeyle bizim için eğitimin kamu tarafından finanse edilmesi önemli".

BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 26. maddesinde yer alan eğitim haklarının henüz hayata geçirilememiş olduğunu ve bu maddenin yalnızca ilköğretimin ücretsiz olması gerektiğini öngördüğünü aktaran Marlis Tepe, belirtilen eğitim hakkının birkaç kez yorumlandığına, bunlardan birinin de 2000 yılında kararlaştırılan ve 2015'te uygulanması öngörülen Milenyum Hedefleri olduğuna işaret etti: "Ve biz eğitim sendikaları olarak, 2015 Milenyum Hedefleri'ne ulaşamadığımızdan, yani tüm insanların eğitime ücretsiz erişimini hala sağlayamadığımızdan ve BM yeni bir çerçeve plan hazırlanmasını düşündüğünden, Eğitim Enternasyonalı olarak, dünyadaki tüm sendikalarla birlikte [...] bu eğitim hedefini yeni Milenyum Hedefleri (2030) kapsamına almayı istedik [...] Bu çok önemli, o bir ilk genişletmeyi içeriyor, yani tüm devlet-

lerin, salt ilköğrenimi değil, ortaöğrenimi de ücretsiz yapma vaadini içeriyor". Ortaokul sonrası ve okul öncesi eğitim konusunda ise bu hedeflerde ücretsiz değil, kolay ödenebilir ibaresine yer veriyor. Sempozyumun başlığına atıfta bulunan Tepe, hakların genişletilmesi için, eğitimin ücretsiz olması, kamu finansmanına dayanması ve tüm insanları kapsaması gerektiğine işaret etti.

Eğitim Enternasyonalı olarak Brüksel'deki toplantılarında dünyadaki işçi örgütlerinin durumunun, haklar konusunda değişikliğe gidilmesi için uygun olup olmadıklarını sorguladıklarını ve bu örgütlerin yönetimlerinde ilerici ki-

şilerin bulunmaması nedeniyle değişikliğe gitmenin şu an ertelenmesine karar verdiklerini dile getirdi. Bu saptamadan hareketle İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ni tartışmaya açmanın tehlikeli bir adım olacağını, böyle bir çalışma için günümüzde bir imkân bulunmadığını, bu nedenle de eldeki Milenyum Hedefleri'nin hayata geçirilmesi için çalışmanın daha uygun olacağını vurguladı.

Sempozyum koordinasyonu tarafından 2018'e dek yürütülmesi planlanan projenin başlatılmaması gerektiğini savunan Marlis Tepe, tüm sempozyuma damgasını vuran bu sözleriyle etkinlik boyunca yoğun bir tartışmaya ve görüş alışverişine sahne oldu.

Eğitim ve Bilim Sendikası Başkanı olarak eğitim hakkının uygulanması için çaba gösterdiğini belirten Marlis Tepe, çocuk işçiliğine karşı mücadele ettiklerini ve Eğitim Enternasyonalı olarak dünya için önemli bir sorun oluşturan eğitimin özelleştirilmesine karşı büyük bir kampanya yürüttüklerini sözlerine ekledi.

1. OTURUM

Prof. Dr. Michael Winkler

Açılışta sempozyum koordinasyonu adına söz alan Prof. Dr. Michael Winkler, eğitim haklarını genişletmek amacıyla bir çalışma başlatma ve belki de bu genişletme çabası için siyasi bir süreç içerisinde girme isteğinin ilk bakışta cüretkâr görülebileceğine işaret etti.

Böyle bir girişimin geniş bir hareketi, birçok toplumsal kesimin ve herşeyden önce eğitimden dışlanmışların ve elbette güç sahiplerinin desteğini gerektirdiğini belirten Prof. Winkler, konuşmasına şu sözlerle devam etti: “Bel-

ri Sözleşmesi ve Engelli Hakları Bildirgesi ile eğitim hakkının güçlendirilmesini ve genişletilmesini sağladığını söyleyen Prof. Michael Winkler, dünyadaki dramatik değişimler nedeniyle eğitimin yeniden tasarlanması gerektiğini dile getirdi ve sözlerine şöyle devam etti: “Belki de insan haklarını konu alan tartışma geç kalmış bir tartışmadır, çünkü merciler kaybedildi [...] ve bu bakımdan şunu söylemek abartılı olmasa gerek: Artık insanlığın geleceği söz konusu”.

Eğitim hakkı açısından kavramsal boyuttaki bir soruna da değinen Prof. Winkler, BM’in eğitimden söz ettiğini (education), ancak 26. maddeye bakıldığında farklı bir anlayıştan da hareket edildiği-

Prof. Dr. Wolfgang Jantzen

Sempozyumun ilk oturumunda söz alan Prof. Dr. Wolfgang Jantzen eğitim anlayışına yoğunlaştığı sunumuna, eğitim ile toplumsal güç ilişkileri ve ekonomi arasındaki sıkı bağlantının önemi vurgu yaparak başladı. Bu bağlantıların birbirinden yalıtlamayacağını belirten Jantzen, şu ana kadar yürütülen tartışmaları aşan ve merkezinde zorunlu olarak diyalektiğin ve kurtuluşun yolunun durduğu toplumbilimsel pedagojide, eğitim anlayışını geliştirmek için, önemli bir kesişme noktası bulmanın mümkün olduğunu şu sözlerle dile getirdi:

Prof. Dr. Michael Klundt

Sunumunun merkezinde onur (Dignität) kavramının yer alacağını söyleyerek konuşmasına başlayan Prof. Dr. Michael Klundt, Karl Marx’ın “filozoflar dünyayı yalnızca değişik biçimlerde yorumladılar, oysa asıl sorun onu değiştirmektir” sözlerinden esinlenerek “ben de diyorum ki, bilimsenleri ve hukukçular insan haklarını sadece farklı yorumladı, oysa asıl sorun onları uygulamaktır” dedi. Onur kavramının insan haklarını konu alan tüm belgelerde yer aldığını işaret eden Prof. Klundt, insan hakları tartışmalarında özellikle kişinin kendi onuruyla ilgili olayların de-

ki de artık bireyler değil, aksine yeni biçimler alan kolektif çabanın özel bir şekli önemlidir. Öte yandan: Birkaç kişinin inisiyatif almasına alternatif var mı? Bir düşünceyi geliştiren ve onu ileriye taşıyan daima birkaç kişi, az sayıda insan olmak zorunda değil mi? Başarısız olsalar da ya da öngördükleri sonuç çıkmasa da?” dedi.

BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 26. maddesinin dünya genelinde henüz hayata geçirilemediğine ve UNESCO verilerine göre 60 milyon çocuğun okula gidemediğine değinen Winkler, özel okullar nedeniyle eğitim hakkının temel taleplerinin dahi etkisizleştirilme eğilimiyle karşı karşıya olduğunu vurguladı. BM’in, Çocuk Hakla-

ni, kültür ile yakından bağlantılı Almanca “Bildung” kavramıyla daha iyi çalışılabileceğini, Rusça ve Fince’de de benzer içerikli kavramlar olduğunu dile getirdi: “Kişilik ve dünyaya odaklı olmak, özgürlük ve dayanışma, özel durum ve gelişim ve de değişim ‘Bildung’ kavramının temel özelliklerini oluşturur”.

Amaç insan haklarını genişletmek olduğunda temel taleplerin neler olabileceğini sıralayan Winkler, başta tüm insanları ilgilendiren ve kendi yaşamlarını şekillendirebilmelerini sağlayan içeriklere yoğunlaşılması gerektiğini ifade etti. Temel talepler bağlamında, insanlara temel haklarını savunabilmeleri ve günlük yaşam dünyasında bağımsızca hareket edebilmeleri için gerekli dili edinmeyi ve kullanmayı sağlamak gerektiğine işaret eden Prof. Winkler, meslek eğitimi hakkını, eğitim süreçlerinde etkin olma ve dayanışma içerisinde bulunabilme hakkını da temel talepler arasında sıraladı.

“...gerek Judith Butler gerek Julia Kristeva, ‘insan olma koşulunun’ temel özelliği olan aklın yanı sıra, incitilebilirliği de kapsayan ikinci bir aydınlanmanın zorunluluğundan hareket ediyor...” “Ama insanların ruhsal incitilebilirliğini aklın yanı sıra merkeze oturtan bir eğitim kavramıyla, eğitim ile egemenlik arasındaki diyalektik ilişkiye dair anlayışımızda büyük bir ilerleme kaydedilmiş olurdu”.

İnsanların, toplumun, dil ve kültürün araç olduğu bir ortamda bağlanmaya ve kabul görmeye ihtiyaç duyan varlıklar olduğunu ve tür olarak insanlığın tüm üyelerinin genel anlamda eğitilebilme özelliği taşıdığını belirten Prof. Jantzen, değersiz ilan edilen ve bu durumun değişmez olduğu ruhlarına işlenmiş olanların bilincini değiştirmek gerektiğini ve bu hedefin, dekolonizasyon süreci olarak zorunlu olan yeni bir eğitim anlayışının çekirdeğini oluşturduğunu sözlerine ekledi.

ğil, ayrıca diğer insanların da onurunu zedeleyen olayların da acısını çektiğini belirtti.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin ardından önemli uluslararası sözleşmeler yapıldığını ve hakların genişletildiğini anımsatarak, bunların Almanya’da federal düzeyde yasalaştığını ve bu yasalardan daha iyi yararlanılması gerektiğini anlatan Klundt, İHEB ve diğer sözleşmelerin keyfiyet içermediğini, somut olarak onura odaklanılmasını öngördüğünü, bu nedenle de sağcıların ve ırkçıların örneğin düşünce özgürlüğünü kendileri için de talep ettiklerinde, bunun bir çarpıtma olduğunu, insan haklarının ve eğitim hakkının halklar arasındaki dostluğu desteklediğini ve ırkçılığı reddettiğini vurguladı: “İrkçi olma hakkı, ırk düşmanlığı hakkı, savaş propagandası yapma hakkı diye birşey yok, bunlar açıkça yasaklanmıştır”.

SEMPO
20

Prof. Michael Klundt, eğitim hakkı ve süreçlerinin günümüzde hangi zorluklarla karşı karşıya kaldığını açıkladığı sunumunda, yoksulluk ve sosyal eşitsizliğin, eğitime katılımda sosyal kökenin belirleyici olmasının ve otoriterleşme süreçlerinin, eğitimin metalaştırılmasının, çocukların insan sermayesi olarak görülmesinin ve eğitimin askerileştirilmesinin tehlike oluşturduğunu düşündüğünü belirtti.

Günümüzde eğitim sisteminin toplumsal ilişkilerin meşrulaştırılmasının bir aracı olduğunun unutulmaması gerektiğini Fransız sosyolog Bourdieu'ye atıfta bulunarak dile getiren Prof. Klundt şu eleştiriyi yaptı: "Zira eğitim sürecinin ardından yukarıdakiler neden yukarıda olduklarını öğrenmeli, niçim çok akıllı ve çok değerli oldukları için ve aşağıdakiler de aptal olduklarını bilmeliler ve bu nedenle aşağıda olduklarını anlamalılar. [...] eğitimden sonra herkes nereye ait olduğunu biliyor".

Çocuk işçiliğinin yasaklanması mı yoksa çalışan çocukların eğitim hakkının sağlanması mı şeklinde bir tartışmanın yürümekte olduğuna da değinen Klundt, 180 yıl önce İngiltere'de çalışan çocukların İngiliz parlamentosuna yazdıkları bir mektuptan alıntı yaptı: "Biz ustalarımıza saygı duyuyoruz ve kendi geçimimizi ve ailelerimizin geçimini sağlamak için çalışmaya istekliyiz. Ama dinlenmek ve biraz da olsa oynamak, okuma ve yazmayı öğrenmek için zaman istiyoruz. Diğerlerini zengin yapmak için pazartesi sabahından cumartesi gece saatlerine kadar sadece çalışmayı ve acı çekmeyi doğru bulmuyoruz. Saygıdeğer baylar, durumumuz hakkındaki özenle bilgi edininiz".

Prof. Dr. Marlies W. Fröse

Sempozyum koordinasyonu üyesi olarak birinci oturumda söz alan Prof. Dr. Marlies W. Fröse, sunumuna eğitimin dört anlık görünümünü açıklayarak başlayacağını belirterek, eğitime ilişkin endişeleri ve eğitime dair iyi, güzel ve zor yönleri de ele alacağını açıkladı.

Aristoteles'e atıfta bulunarak, felsefe yapmanın her çıkış noktasının merakı dayanan bir hayret olduğunu, ancak hayret etmenin tek başına bilim ve teori yaratmadığını söyleyen Prof. Marlies W. Fröse, inatçı merakın yanı sıra yeni sorular sorup yeni cevaplar formüle etmek ve bunları bir açıklayıcı sisteme dönüştürmek gerektiğini ifade etti.

Eğitimin ekonomileştirilmesi, parasallaştırılması ve değersizleştirilmesine eleştirel yaklaşan Prof. Fröse, her yerde adı anılan ekonomileştirmenin yanlış bir kavram olduğunu, idari bir sürece işaret ettiğini, daha çok tüm toplumsal ve para ile ilgili olmayan süreçlerin parasallaştırılmasından söz etmek gerektiğini belirtti. Bu gelişmenin insanı parasal hesaplamaların nesnesi haline getirdiğini, bunun etik açıdan yapılamayacağını, her ne kadar insanlar eşsiz varlıklar olarak karşılığı ödemez ve ekonomik bir değerle ölçülemez olsa da günümüzde tüm bunların yapıldığını vurgulayan Fröse, artık eğitim ve onun amacı üzerine düşünce yürütülmediğini, hatta eğitimin içerik açısından değersizleşmeye yüz tuttuğunu dile getirdi.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin, her ne kadar geliştirilmesi ve yeniden düzenlenmesi acil olsa da, eğitim konusunda bir çerçeve çizmekte olduğunu söyleyen Prof. Marlies W. Fröse,

se, 26. maddenin diğer kültürlerin, toplumların ve dinlerin eğitim anlayışını ne derece yansıtır yansıtmadığı perspektifinden incelenmesi gerektiğini de sözlerine ekledi.

Yeni bir eğitim anlayışına, dünyaya yönelim, aydınlanma, tarih bilinci, özerklik, etik duyarlılık vb. gibi boyutların dahil olması gerektiğini düşündüğünü anlatan Prof. Fröse, artık yeni bir düşünme tarzına ihtiyaç duyulduğunu, ulusal ve uluslararası ölçekte artan sos-

yal eşitsizliğin, pazar toplumunun ilerleyen adaletsizliğinin, kaynakların artık gerekçelendirilmesi mümkün olmayan tüketiminin ve daha birçok toplumsal kırılmanın bu ihtiyacı işaret ettiğini sözlerine ekledi.

2. OTURUM

Kumar Ratan

Sempozyumun Uluslararası Kuruluşların ve Eğitim Sendikalarının Bakış Açısından Günümüzde Eğitim ve Öğretim Uygulamaları başlıklı ikinci oturumunda Hindistan Ulusal Eğitim Koalisyonu adına konuşma yapan Kumar Ratan, eğitimin, her biçimiyle ve her düzleminde, birbiriyle ilişkili ve esaslı özellikler göstermesi gerektiğini belirterek, bunların gerekli eğitim araçlarının hazır bulundurulması, erişilebilirlik, kabul edilebilirlik ve uyumluluk olduğunu söyleyerek, Hindistan'da eğitim hakkını ve uygulamalarını güncel boyutlarıyla açıkladı.

2000 yılından bu yana Hindistan'ın resmi rakamlara göre okula gitmeyen çocuk oranını %90 azaltmış ve 2011'e kadar okur-yazar oranını da %74,04'de

DZYUM 016

çıkarmış olduğunu belirten Kumar Ratan, değişik raporlara dayanarak ülkede okula gitmeyen yaklaşık 53,72 milyon çocuk bulunduğuna işaret ederek, resmi verilerin tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini savundu.

2011 verilerine göre erkek okur yazarlık oranının %82,14, kadınlarda da bu oranın %65,45 olduğunu aktaran Kumar Ratan, cinsiyetler arasındaki farkın 2001 - 2011 yıllarında %21,59'dan %16,68'e gerilediğini söyledi.

5 ila 19 yaş arası okul çağındaki 40 milyonu aşkın çocuğun işçi olarak çalıştığına değinen Ratan, 2009 eğitim yasalarıyla birlikte 6 ila 14 yaş arası çocuklar için ücretsiz ve zorunlu eğitim hakkı öngörüldüğünü, dolayısıyla da öğretmen ihtiyacının da arttığını belirtti ve öğretmen eğitiminin %90 oranında kaliteli olmayan özel enstitülerde gerçekleştiğini bilgisini verdi.

Kurulan özel okulların normalara uymadığını ve iyi bir denetime tabi olmadığını öne çıkaran Kumar Ratan, 6 ila 18 yaş arası çocukların devam ettiği okulların üçte birinin özel okullar olduğunun altını çizdi.

Marlis Tepe

Eğitim Enternasyonalı İkinci Başkanı olarak ikinci oturumda sunumunu gerçekleştiren Marlis Tepe, 2030 eğitim hedeflerine ulaşmak için Eğitim ve Bilim Sendikası GEW'nin neler yaptığını anlatarak başladığı konuşmasına, küresel eğitim kampanyasına üye olduklarını, Almanya'da bu bağlamda geçen yıl ağırlıklı konularının özel gereksinimi bulunan çocukların eğitimi iken, bu yıl konunun sığınmacıların eğitim gereksinimleri olduğunu belirtti.

İki yıl öncesine dek kendisine Almanya'da her çocuğun okula erişimi olup olmadığı sorulsaydı yanıtının "tabii ki evet" olacağını vurgulayan Marlis Tepe, geçen yıl Almanya'ya gelen 1,2 milyon sığınmacının ardından bu yılın artık geçerliliğini kaybettiğine işaret ederek, eyaletlere göre farklı uygulamalar olup, sığınmacı çocuklarının kayıt altına alındıktan ya hemen sonra ya da altı aya varan sürelerle okula alındığına dikkat çekti ve GEW olarak bu alanda destek çalışmaları gerçekleştirdiğini söyledi.

Öğretmenler açısından üstesinden gelinmesi gereken önemli bir sorunun ABD'nde test uygulamasının aşırı önem kazanması olduğunu söyleyen Marlis Tepe, neredeyse her ay test yapıldığını ve öğretmenlerin bu sonuçlara göre işten çıkarılabildiğini dile ge-

tirdi. Söz konusu testler nedeniyle eğitim düzeyinin düştüğünü ve testlerin firmalar tarafından satıldığını, iyi sonuç alamayan çocukların ebeveynlerine de aynı firmalar tarafından ders yardımı pazarlandığını sözlerine ekledi. Eğitim Enternasyonalı'ne üye Amerika eğitim sendikalarının bu sürece karşı başarılı kampanyalar yürüttüğünü belirten Marlis Tepe, İngiltere'den bir örnekle derslerde yaşanan çarpıcı bir sorunu ortaya koydu: "Bir düşünün, her ders saati tüm okullarda baştan sona videoya kaydediliyor. Tavana bir kamera asılı ve o tüm sınıfı çekiyor [...] Cuma günleri öğretmenler rapor vermeye gidiyor [...] Ve bu birçok meslektaşın mesleğini bırakmasına neden oluyor".

Liberya'nın kadın devlet başkanının, artık okulların neden olduğu giderlerin karşılanamayacağını düşündüğü için, bunların tümünü bir şirkete sattığını söyleyen Marlis Tepe, bu şirketin şimdi okul ve dersi para karşılığında pazarladığını belirtti.

Eğitim politikalarına nüfuz etmeyi amaçlayan bir yapı olarak OECD'ye değinen Tepe, geniş maddi olanaklarla donatılmış bu kurumun devletler tarafından seçilmiş bir merci olmadığını ifade edip, OECD'nin sendikalara ayırdığı bir komitede ise yer aldıklarını, hedeflerinin OECD'nin politikalarını etkilemek olduğunu anlattı.

SEMPOZYUM
2016

Küreselleşme ve sermayenin gücü nedeniyle dünyanın dengesizleştiğini ve yoksul ile zengin arasındaki makasın açıldığını, sonuçta bundan birçok insanın rahatsızlık duyduğunu, birçok ülkede sağcı popülistlerin iktidara geldiğini söyleyen Marlis Tepe, sözlerine şöyle devam etti: “Bu nedenle şu an Birleşmiş Milletler’in ya da büyük bir kurumun önüne çıkarak, ortaya koyuldukları şekliyle insan haklarının yeniden tartışmaya açılmasından korkuyorum. Ben şu an insan haklarının yeniden görüşülmesi için uygun bir zaman olmadığına inanıyorum. Dünyada ve Almanya’da daha iyi, daha kaliteli bir eğitim için hakları bir araç olarak kullanmak içinse zaman uygundur”.

3. OTURUM

Frederik Eckerle ve
Thea Herde

“Öğrencilerin Eğitim ve Öğretim Sistemlerinden Çıkarıldıkları Dersler ve Deneyimleri” başlıklı üçüncü oturumda Frederik Eckerle ve Thea Herde Heidelberg Üniversitesi’nden konuşmacı olarak sempozyuma katıldı. Sunumun ilk bölümünü üstlenen Thea Herde, Alman eğitim sisteminin karakterize eden yönün, onun eyaletler tarafından belirlenmesi olduğunu ve bu nedenle aralarında ortaklıklar ve farklılıklar görüldüğünü belirterek sözlerine başladı.

Okul öncesi dönemde 6 yaşına kadar zorunlu olmayan ve ücrete tabi kreşler ve çocuk yuvaları bulunduğu işaret eden Thea Herde, zorunlu eğitimin ilkokulla başladığını, burada çocukların eğitim kariyerlerinin seçme ile erken yaşta belirlendiğini söyleyerek, ardından ortaokulların geldiğini ve bunların başarımların düzeyleri farklı lise ve farklı bir okul türü ile en az iki bölümden oluştuğunu dile getirdi. Son olarak lise üst sınıflarla birlikte sistemin üç bölümlü bir niteliği bulunduğunu öne çıkaran Herde, ek olarak Sonderschule adı verilen özel eğitim okullarının da varlığına değindi.

Sistemin meslek okulları ve yüksekokullar ile üçüncü bir katmanı olduğundan söz eden Thea Herde, bilinmesi gereken bazı olguları da sıraladı. Eğitimin kamuya ait okullarda baştan sona ücretsiz verildiğini, buna rağmen okul malzemeleri ya da çocuklara ev ödevi yardımlarının aileler için bir maliyeti olduğunu belirten Thea Herde, yüksekokullara geçiş için lise mezuniyet belgesinin yeterli olduğunu söyledi.

Sunumun ikinci bölümünde eleştirilere yer vereceklerini belirterek söz alan Frederik Eckerle, ilkokulun sonunda yapılan seçmenin son derece dezavantajlı olduğunu, belirli sosyal çevrelerden gelen öğrencilerin kendi aralarında kalmasına yol açtığını, bu ayrımın aşılması için çocukların birarada okula devam etmeleri gerektiğini dile getirdi. Öğrencilerin başarısının ailelerin sosyo-ekonomik koşulları tarafından belirlendiğini anlatan Frederik Eckerle, hangi okul türüne gidileceği ve hangi mezuniyetin elde edileceği konusunda sosyal köken etmeninin önemini vurguladı.

Eğitim süresinin kişilik gelişimini hedeflemesi gerektiğini söyleyen Eckerle, okul ve üniversitelerde zamanın sınavlara göre şekillendiğine, bu nedenle öğrencilerin daima “bu bir sınav konusu mu?” diye sorduklarına işaret etti.

Başarımlar odaklı ve dar zamansal kılıplara sıkıştırılmış bir eğitim sisteminin eleştiriye pek olanak tanımadığını savunan Frederik Eckerle, eğitim hakkının tüm çocukların birlikte öğrenmelerini öngörmesi ve kökene dayalı farklılıkları dengelemesi, kişilik gelişimini ön plana taşınması, salt sınav odaklı olmaması ve kaliteyi yüksek tutması gerektiğini sözlerine ekledi. Görüşlerinin eğitim haklarının genişletilmesinden çok, bunların somutlaştırılması olduğuna işaret eden Eckerle, varolan eğitim haklarının içini doldurmaya çalışmak gerektiğini düşündüklerini belirtti.

Derya Çıkılı

Sempozyuma Maltepe Üniversitesi’nden katılarak, Türkiye eğitim sisteminin edindiği deneyimlerini açmılayan Derya Çıkılı, “Ülkemizde, günümüz eğitim sisteminde, kalabalık sınıflardan, yurt içindeki okul sayısı, eğitimin niteliği ve atanmayı bekleyen yeni mezun öğretmenlerin sayısının bir hayli fazla olmasına rağmen, okullarda yaşanan öğretmen sıkıntısına kadar birçok sorun bulunmaktadır.” diyerek konuşmasına başladı.

Öğretim süreciyle ilgili olarak yaşanan sorunlar arasında gereksiz bilgi aktarım çabası, ya da tam tersi eksik bilgi verilmesi, bilginin etkili bir biçimde aktarılamaması, bilginin kalıcı ve anlamlı olmaması gibi noktaların yer aldığını söyleyen Çıkılı, sözlerine şöyle devam etti: “Toplumsal çeşitli kesimlerinde farklı eğitim koşulları nedeniyle ortaya çıkan eşitsizlikler ve eğitim kurumlarının fiziksel altyapı eksiklikleri, eğitim sistemimizi giderek zayıflatmaktadır. Türkiye’deki eğitim sisteminde yaşanan maddi sıkıntılar, okulların eğitim kalitesini, gerek idarecilerin, gerekse öğretmenlerin kaliteyi yakalamak konusundaki çabalarını ciddi ölçüde baltalamaktadır. Hâlbuki eğitim için harcanacak her kuruş, ülkemizin gelişimi, kalkınması, nitelikli işgücü, kısaca geleceğimiz için bir yatırımdır”.

Türkiye’de şu anda uygulanmakta olan müfredatın öğretimin öğrenci-merkezli yapılmasını öngördüğünü, bu sistemin ise öğretmenler tarafından yeterince kavranmaması ve onların eski eğitim alışkanlıklarıyla ilintili olduğuna işaret eden Derya Çıkılı, aynı zamanda sınıf mevcutlarının fazla olmasının yeni uygulamayı neredeyse imkânsız hale getirdiğini belirterek, “Yeni müfredat ile öğrencilerin elde etmesi beklenen kazanımlar, sınavlarda sorulan sorularla örtüşmemekte ve öğretmenler yeni müfredata rağmen, hala öğrencileri sınavlara hazırlamak zorunda olduklarından ikilem yaşamaktadırlar” dedi.

Yeni eğitim sistemi olarak 4 + 4 + 4 = 12 yıllık kesintili, kademeli bir eğitim sistemine geçildiğini belirten Çıkılı, Türkiye’de birçok insanın nasıl bir modelle karşı karşıya olduklarını anlamadıklarını aktararak, şunları söyledi: “... bütün gelişmiş ülkelerde ve eğitim kalitesini ölçen uluslararası PISA testlerinde ilk sıralarda gözüken ülkelerde, meslek eğitimi en az 10 yıl süren zorunlu eğitimden sonra başlamaktadır. İleri ülkelerde, meslek eğitimine ve diğer okullara yönlendirmenin hemen 4. sınıftan sonra yapılması da erken bulunmaktadır”. Derya Çıkılı konuşmasını yeni sistemin olumlu ve olumsuz yanlarını açmılayarak tamamladı.

Alexandra A. Ftouli

Yunanistan’da hükümet partisi Syriza’nın gençlik kolu adına söz alan Atina Ulusal ve Kapodistrias Üniversitesi öğrencisi Alexandra A. Ftouli, Yunan eğitim sistemi hakkında özetle bilgi vererek konuşmasına başladı. İlkokulun 6, ortaokul ve liselerin de 3’er yıl sürdüğünü belirten Ftouli, tüm okul düzeylerinde hem kamuya ait hem özel okulların bulunduğu ve kamu okullarının ücretsiz olduğunu söyledi. Bununla birlikte bu ücretsiz eğitimin pahalı bir “ücretsiz eğitim” olduğuna işaret eden Ftouli, okullar her ne kadar parasız olsa da, ebeveynlerin çocuklarını ücretli özel okullara gönderdiklerini belirtti. Neden olarak ekonomik durumları iyi olmayan ama üniversiteye devam etmek isteyen öğrenciler için ek sınavlar yapılmasını gösteren Alexandra A. Ftouli, paralı özel okulların öğrencileri bu sınavlara hazırladıklarına vurgu yaptı. Nitelikli eğitim vermek yerine öğrencileri yüksek ücretlere tabi tutan, iyi bütçelendirilmemiş bir eğitim sisteminin aileler tarafından dolaylı olarak finans edildiğini dile getirdi.

Küçük bir ülke olmasına rağmen Yunanistan’daki birçok üniversitenin akademik değil, siyasi nedenlerle kurulduğuna, bunların adalar dahil geniş bir coğrafyaya yayılmış olduğuna dikkat çeken Ftouli, bu nedenle ailelerin bu eğitim kurumlarının yüksek bakım ve onarım giderlerinden kiraya, işletme ve yol masraflarına kadar birçok ödemeyi üstlenmekle yükümlü olduklarını ifade ederek, bir Balkan ülkesinde ya da İngiltere, Fransa, Almanya ve hatta ABD’nde okumanın daha ucuz olabildiğini söyledi.

Vizyonlarının kamusal, ücretsiz ve kaliteli bir eğitim olduğunu belirten Ftouli, zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını ve sınavlara hazırlık uygulamasının aileler üzerinde yarattığı maddi baskının kaldırılmasını istediklerini vurguladı. Eski hükümetlerin pazar standartlarına uygun bir üniversite ve öğrenci modeli hayata geçirmeye çalıştıklarına işaret eden Alexandra A. Ftouli, SYRİZA hükümetinin ise Yunan üniversitelerinin demokratik karakterini geliştirmeye uğraştığını belirtti.

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Michael Winkler

“Eğitim Haklarının Genişletilmesi - 2018” Projesi Bilim Kurulu Üyesi

Eğitim Haklarının Genişletilmesi Projesi’nin Tanıtımı

Sesimiz biraz törensel olabilir ve olmalı da: Size bugün burada, gerçekleştirdiğimiz ilk toplantıyla resmi olarak hayata geçirdiğimiz projemizi tanıtmaktan mutluluk duyuyorum – ve şöyle bir baktığımda görüyorum: Aslında ortak bir diyalogun yarattığı iyi bir atmosferde oldukça başarılı bir başlangıç bu.

Projemiz “Eğitim Haklarının Genişletilmesi – 2018” başlığını taşıyor; Görev ve hedefi varolan eğitim hakkının en azından ayrıntılandırılmasına devam edilmesi, bu hedef için yeni boyutlar saptanması ve bu boyutların belgelenmesi ve sonuçta yetkili mercilerin böylesi bir genişlemeyi kabul etmeye yönlendirilmesidir.

Evet, biraz megaloman ve cüretkârız: Zira biz Birleşmiş Milletleri bir şekilde böylesi bir genişletmeyi gözden geçirmeye yönlendirmek istiyoruz. Bu farklı yollar izleyebilir, yürürlükteki insan haklarını açıklayan ve yorumlayan tarzda olabilir, bir anlaşmayla, belki de gerçekten de söz konusu bölümün değiştirilmesiyle. Bu A planıdır.

Peki ya B planı? B planı, eğitimin içersel olarak ve özü gereği gerçekten de salt temel bir konu olmakla kalmadığı, insanlığın birebir görevi ve sorumluluğu olduğunu kavramaları için bilinç düzeyini arttırmak üzere, birlikte olabildiğince çok insanın eğitim hakkını ve onun genişletilmesini tartışmasını sağlamaktır.

A ve B planlarını birleştiren amaçlardan biri ve belki de en belirleyici olanı şudur: Tartışmak, gerek insan haklarının gerekse de ve özellikle eğitim hakkının, human right to education, belirleyici önemi hakkında bir tartışma yürütmek. Bu gerekli mi? Evet, birçok da nedeni var: İnsan hakları alışıldık bir durum değildir, onlar, ne birçok devletin anayasalarında yer aldığı gibi uzlaşım sal ve yazılı haklardır, ne de uygulama olarak alışıldıktır – ayrıca gerek devletin, siyasetin ve yönetimin faaliyetlerinde, gerekse de özellikle insani yaşamın, duyumsama, düşünme ve eylemin tüm düzlemlerinde uygulanmamaktadır. İnsan hakları sürekli ele alınmalı, tekrarlanmalı ve hatta onların düşünsel düzeyde ve uygulamada alıştırmaları yapılmalıdır; yaşam koşulları ve özellikle uğradıkları değişim açısından tartışılmalıdırlar. İnsan hakları gündemde kalmalı, onlar düşünce dünyamızın ve konuşmalarımızın bir parçası olmalı; insan hakları dinamik ve uygulamalı varlığıyla hazır bulunmalı.

Çünkü insan hakları için en büyük tehlike, onların alışıldık olduklarının

düşünülmesi ve böylece unutulmaya başlanması olsa gerek – özellikle de ve ayrıca insan haklarının her an siyasi kurumlar, hukuk gözlemcileri ve yönetim tarafından korunduğu görüşünün ege men olduğu toplum ve devletlerde bu tehlike mevcuttur. Hayır: İnsan hakları hiç de garanti altında değil, güç den

li güçlü olduğunu, uzun süredir toplumların içinde yaşayan insanların bunlardan ne kadar çok etkilendiklerinden anlamak mümkün.

Ve üçüncü bir tehlike daha var: İnsanların, insan haklarını korumaktan sorumlu mercilerin varolduğunu dü

İNSAN HAKLARI GÜNDEMDE KALMALI, ONLAR DÜŞÜNCE DÜNYAMIZIN VE KONUŞMALARIMIZIN BİR PARÇASI OLMALI

geleri tehdit ediliyor görüldüğünde siyasi çatışmalar insan haklarının hemen hiçe sayılmasına yol açabilir – belki de tarihsel olarak daha önce hiç karşılaşılmamış bir durumun tanıdık olanı altüst etmesi nedeniyle bu olabilir. İnsan hakları – nitekim hepimiz tarafından – sürekli ele alınmalı, tekrarlanmalı ve hatta onların düşünsel düzeyde ve uygulamada alıştırmaları yapılmalıdır.

İnsan haklarının, tüm insan haklarının karşı karşıya kaldığı ikinci ve daha az zararlı olmayan tehlike, hangi nedenle olursa olsun, insanların, büyük grupların ve hatta toplumların başka insanları kategorilere ayırmaya, dışlamaya başladıkları yerde ve bunu yaptıkları anda ortaya çıkar, ve dahası: Şiddeti ve soğukluğu içeren bir ses tonu yayılmaya başladığında, ahlaki körlük olarak adlandırılan olgu türediğinde söz konusu tehlike ortaya çıkar. Nitekim böyle bir gelişmenin olduğuna ilişkin dünya genelinde çok açık ipuçları var: Sosyal medyada nefret söylemleri yayılıyor, neredeyse tüm Avrupa toplumlarında, buradaki ler arasında, biz ve onlar şeklinde ayırım

şünmelerinde görülebilen bir tehlikedir bu: Bu işe siyasetçiler baksın! Bu koldan mahkemeler sorumlu! Ve son zamanlarda şu söyleniyor: Sosyal hizmet bu işi üstlensin, zira o şu an kendini insan haklarının mesleği olarak öne çıkarıyor! Buna uğraş vermekten uzaklaşmak denebilir ve bu salt bir düşünceye sahip olmamakla ilgili değil, bazen de yurttaşlarından sürekli sorumluluk almalarını talep eden toplumlarda yayılan bir yorgunlukla da bağlantılıdır; günümüz çağdaş toplumlarının, bir taraftan bireyselleşme, diğer taraftan sistemlerini uzmanlaştırma şeklindeki iki gelişme noktasının insan haklarına olağanüstü tehlikeli bir etkisi olduğu dışlanamaz. Burada bireyler olarak bunların tümü için sorumluluk taşıyoruz – ve uzmanlara güvenemeyiz.

Hayır, hiç de güvenemeyiz: Aslında insan haklarıyla ilgilenmenin üzerlerine yıkılabileceği, ardından da kendilerine atıfta bulunulabilecek uzmanlar yok. Adeta şunu söyler gibi: Onlar bu işi zaten çözerler. Mutlaka uzmanlar da vardır – ve belki de onlar projemizin

HEDEFİN DEĞİL, HEDEFE GİDEN YOLUN AMAÇ OLMASI OLASIDIR. YİNE DE BU BİZİ YOLA ÇIKMAKTAN, BU YOLDA YÜRÜMEKTEN ALIKOYMAMALI

yapan, yabancı deyip insanlara sınır getiren, onları insanın temel yazgısından mahrum bırakan gruplar güç kazanıyor. Tanışmak ve ortak yönleri keşfetmek için en küçük zahmete dahi girmeden kararlar veriliyor. Aslında ortak yönler, sözde dikkatimizi çeken ya da aklımıza gelen tüm farklılıklardan çok daha fazladır – özellikle de eğitimin konu olduğu alanlarda. Her halükârda araştırıcılık “othering” eğilimlerinden söz etmektedir, insanları ötekiler, yabancılar olarak reddetme ve dışlama eğilimleri. Böylesi eğilimlerin günümüzde ne den

boşuna olduğunu söyleyeceklerdir. Ancak bu hiç kimseyi sorumluluktan muaf tutmaz. Hepimiz, aramızdan her biri insan hakları konusuyla, bu hakların talepleriyle, bir yaşam pratiğiyle ilgilenmek zorunda. Uzman olan biziz – biz sorumluyuz. Elbette özellikle gönül verdiğimiz alanlardan da – yani eğitim, öğretim ve dersten de sorumluyuz.

Bu nedenle projemiz için geniş bir birliğe, tüm ülkelerde ve toplumlarda tartışmaya katılmak isteyenlere ihtiyacımız var. Yani dünya genelinde si

vil toplum örgütlerine, eğitim ve öğretmen sendikalarına, okul ve yüksekokul öğrencilerinin kurduğu dernek ve federasyonlara, elbette üniversitelere, yetkili bakanlıklara – nihayet ve aslında: Eğitim ile ilgili çalışma alanlarında bulunan her kişiye, teoride ve pratikte, ya da eğitim hakkında düşünen, pedagojik açıdan etken olan her insana. Herkes böylesi bir genişletmenin nasıl olabileceği ya da olması gerektiği hakkında fikirler üretmeli – ve çekinceleri olanların tamamını da davet ediyoruz. Konu hiç de kesin değil – belki de önce Birleşmiş Milletler tarafından belirlenen insan haklarının her yerde hayata geçirilmesi için çalışmak gerekebilir.

Proje iki yılı kapsıyor, bu sempozyumla başladı ve 2018’e kadar sürecek. Gelecek yıl için en az bir toplantı öngörüyoruz – ve mutlaka bununla da sınırlı kalmayacak, çünkü sonuçta herkes düşünce ve uyarımları, öneri ve itirazları toplamaya davetli. Proje organize edilecek – aslında tüm katılımcıların kendisi tarafından. Bunun elbette grass roots (taban hareketi) ile bir ilgisi var. Ancak buna biraz esnek iki komitenin destek olması öngörüyoruz, zira bunlar bir koordinasyon merkezi ve bir de bilim kurulumudur. Her ikisinin de görevi olası düşünceleri toplamak, onları değerlendirmemek, ama düşünsel olarak çevirisini yapmak ve sunulmaya hazır bir tasarıya dönüştürecek şekilde birbirine bağlamaktır.

Gelecek yılın ilkyazında bu toplantıdan bir kitap çıkacak, ilk kataloğu, tartışmaya ilişkin ilk katkıları, belki de kamuoyunun ve siyasetin ilk tepkilerini içeren bir yayın. Ve belki de projenin ikinci yılında katılımcılar arasında ortak bir öneri kataloğu oluşturmak için bir oylama yapılabilir – muhtemelen ulusal, siyasi komitelerde, ardından da daha üst mercide.

Elbette böylesi süreçlerin iki yıl içerisinde tamamlanamayacağını biliyoruz, hepimiz biliyoruz. BM’de varılan anlaşmaları biraz da olsa izlemiş olan biri on yılları hesaba katmak zorundadır – zira hiç de kolay olmayan zamanlardayız, iletişim dediğimiz şey her ne kadar eşzamanlı yürüyor olsa da. Belki de iletişim bu işi zorlaştırıyor da olabilir. Ama tekrarlayacak olursak, biraz amiyane bir dille: Hedefin değil, hedefe giden yolun amaç olması olasıdır. Yine de bu bizi yola çıkarmaktan, bu yolda yürümekten alıkoymamalı. Ne de olsa belirlenen hedefe her şeye rağmen varılabileceğini hiç kimse önsel olarak dışlayamaz.

Alexandra A. Ftouli - Vicky Tsefala

SYRİZA Gençlik Kolu - Yunanistan

Herkes için Eğitim

Yunanistan'da kamusal eğitim sistemi yaşadığımız ekonomik kriz nedeniyle önemli ölçüde sekteye uğruyor. Ancak kriz paravanası altında, eğitim alanında ve garanti edilen bilgiye ilişkin iki karşıt siyasi tasarı ve seçeneğin ideolojik çatışması gizlenmiştir. Bir tarafta eğitimi ayrıcalık olarak kavrayan, dolayısıyla da sadece birkaç seçilmiş için hazır bulundurulacak bir eğitim sistemini tasarlamak isteyenler, diğer tarafta eğitimi tüm yurttaşların hakkı olarak kabul eden ve toplumun giderek artan bir kesiminin erişebildiği bir eğitim sistemi tasarlayanların planı. Bizim için şu kesindir: Eğitim herkesin hakkıdır ve biz bugün onun yapılarını düzeltmek için mücadele ediyoruz.

Yunanistan'da anayasanın 16. maddesine göre eğitim tüm yurttaşlar için kamusal ve ücretsiz bir değerdir. Ancak gerçekler çok farklıdır, çünkü yurttaşlar pahalı bir kamusal eğitim ile karşı karşıya bırakılmaktadır. Ortaokul konusu olduğunda kamuya ait okullarda hem mezuniyet hem de altyapı aşağı düzeye çekiliyor. Biz SYRİZA Gençlik Kolu olarak tüm çocuklar için gerekli bilgi ve gerekli beceri aktarımının garanti altına alındığı kapsamlı bir kamu okulunu hedefliyoruz. Her ders yardımı ek destek kapsamında öğretmenler tarafından kamu okullarında verilmektedir. Engelli ya da okulda zorluk çeken öğrenciler söz konusu olduğunda, on-

lar, gerçek anlamda diğer çocuklar gibi aynı eğitim fırsatlarına sahip olabilmek için, engelli okullarında normal öğrenciler gibi desteklenmelidir. Özünde duruş noktamız eğitimde alt katman üyesi öğrencileri dışlayan tüm sınıfsal sınırlandırmaların kaldırılmak zorunda olduğudur. Talep ettiğimiz ortaokul modeli nitelikli eğitime erişimde eşitliği öngörüyor. Salt zenginlere "iyi" eğitimi öngören, eğitime zor erişen alt sosyal katmanlara yalnızca bir iş öğreten maddeden farklı olarak, sınıf ve diğer başka sınırlandırmalardan arındırılmış bir eğitim istiyoruz. "Azınlığın" mükemmelliğini desteklemek yerine, çoğunluğun "mükemmelliğini" ve herkesin topluma yararlı olmasını istiyoruz.

Yükseköğrenime gelince, alınacak önlemlerin iki noktayı öne çıkarması gerektiğini düşünüyoruz: Yüksekokulların kamusal ve demokratik karakterinin desteklenmesi ve edinilen bilginin sosyal amaca uygunluğu. Üniversiteler son yıllarda sosyal ve siyasal rollerini unuttu. Kanımızca kamu denetimi ve devlet finansmanı olmaksızın siyasi ve sosyal bir rol de olamaz. Dolayısıyla tüm özel şirketlerin üniversitelerden çıkarılmasını, üniversitelerin gereksinimi, ama aynı zamanda öğrencilerin bakımı için kamu finansmanının artırılmasını, altyapının öğrencilerin lehine kullanılmasını (örneğin, üniversite matbaaları, kültürel dernekler vs.),

yüksek lisansta alınan öğrenci harçlarının kaldırılmasını, ortak yönetimi, tüm denetleme organlarının feshedilmesini ve okul dışı faktörlerin nüfuz etme girişimlerinin engellenmesini talep ediyoruz. Ek olarak sosyal ihtiyaca hizmet eden bilgi talep ediyoruz. Aynı zamanda üretimsel ve sosyal yeniden inşa için değerlendirilebilecek bilgi ve bu yöne hareket eden araştırmacılık istiyoruz. İçinde bulunduğumuz durumun bir sonucu örneğin genç biliminsanlarının daha iyi akademik olanak arayışları nedeniyle göç etmeleridir. Görevimiz üniversitelerin bilgi üretim özelliklerini yeniden oluşturmaktır. Üretim ve ekonomi için yaratıcı öneri ve çözümleriyle üniversiteler birer kurum olarak sosyal dönüşüme katkı sunmalıdır.

Yükseköğrenimden söz etmişken, genel yükseköğrenim ve araştırmacılığa yönelik temel taleplerimizi unutmamalıyız. Bu, üniversite ve teknik yüksekokullar arasındaki ayrımın kaldırılması demektir ve akademik sözleşmenin, üniversite bölümlerinin vs. bilimsel ve teknik bazda ayrılmasını değil, bilimsel alan temelinde yeniden şekillendirilmesini ifade eder. Öte yandan araştırma enstitüleri ile üniversiteler arasında işbirliğine gidilmesi talebinin çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu araştırmaların sonuçları, okul dışı kurumların, örneğin özel girişimlerin onları kendi çıkarları yönünde kullanma-

maları için kamuoyuna açılmalı ve böylece toplumun yararına sunulmalıdır.

Son olarak dini azınlıklar, Romanlar ve sığınmacılar (geçen yıl) konusuna gelecek olursak, onların eşit düzeyde bir eğitime erişmeleri Yunanistan için geçmişte olduğundan çok daha önemli. Dolayısıyla bu çocuklar için, onları Yunan toplumuna entegre edecek ve böylece eşit yurttaşlar olmalarını sağlayacak gerekli bilgiyi aktarmaktan sorumlu sınıflar oluşturulması önemlidir. Ek olarak bu çocuklara kendi anadillerini ve kültürel artalanlarını öğrenmeleri için olanaklar da tanınmalıdır. Bu yönde atılan ilk adım, sığınmacı çocuklarının ilk ve ortaokullara alınması olmuştur.

Biz bu uygulamanın, sığınmacı kamp-ları, azınlıklar ya da sosyal ayrımcılığa uğrayan insanların olduğu ülkenin her yerinde devreye girmesi için mücadele ediyoruz.

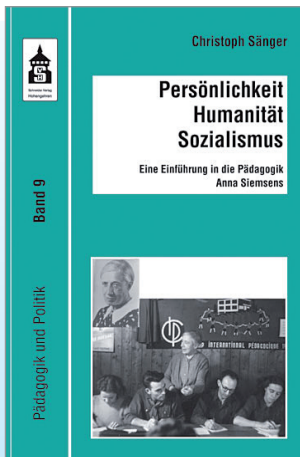
SYRİZA Gençlik Kolu, PoliTeknik Gazetesi'nin başlattığı çalışmayı ve dünya genelinde eğitim hakkının genişletilmesi için açtığı diyalogu destekliyor. Bizler açısından Yunanistan'da eğitim hakkı için verilen mücadele, bütçe denetimi ve memorandumun ötesinde bugün kazanılması gereken bir mücadeledir. Bu, özünde ideolojik bir mücadeledir, bu bizim kuşağın mücadelesidir.

Kitaplar arasında...

Vermessene Bildungsforschung
Wissenschaftsgeschichtliche Hintergründe zu einem neoliberalen Herrschaftsinstrument
Karl-Heinz Dammer

Persönlichkeit Humanität Sozialismus
Eine Einführung in die Pädagogik
Anna Siemens
Christoph Säger

Sozialistische Pädagogik
Eine kommentierte Anthologie
Benjamin Paul-Siewert
Robert Plütznier
Michael Winkler (Hrsg.)

Die Haben gedacht, wir waren das
MigrantInnen über rechten Terror und Rassismus
Kemal Bozay
Bahar Aslan
Orhan Mangitay
Funda Özfirat

Plötzlich Da
Deutsche Bittsteller 1709
Türkische Nachbarn 1961
Simone Blaschka-Eick
Christoph Bongert (Hrsg.)

Ein Blick in die Deutsche Geschichte
Vom Ein- und Auswandern
Jochen Oltmer & Nikolaus Barbian
Illustration
C. Rösch

Tüm Hindistan İlkokul Öğretmenleri Sendikası Ram Pal Singh

Başkan, Tüm Hindistan İlkokul Öğretmenleri Sendikası
Yürütme Kurulu Üyesi, Eğitim Enternasyonalı
Yürütme Kurulu Üyesi, Eğitim Enternasyonalı Asya Pasifik Bölgesi
Genel Sekreter, Ulusal Eğitim Koalisyonu

Hindistan'da Nitelikli Eğitim - İhtiyaçlar

Zaman içerisinde, eğitim alanında niceliksel bir genişleme yaşanmış, ülkedeki ilkokul ve ortaokul sayısı katlanarak artmıştır. Az sayıdaki oldukça uzak ve erişilmesi zor bölge haricinde, her çocuğun evinin bir km çapında bir ilkokul, üç km çapında ise bir ortaokul bulunmaktadır. Böylece, eğitime erişim ciddi oranda artmıştır. Bunun sonucunda ise, 1. sınıfa net kayıt oranı yüzde 90'a ulaşmıştır. 1. sınıfa başlayanların yüzde sekseni ilköğretimini tamamlarken, kalan %20'si onu yarıda bırakmaktadır. İlköğretimini tamamlayanlardan bazıları da zorunlu bilgi ve becerileri güçlüklerle edinmektedir.

UNESCO Küresel İzleme Raporu 2012-13, Hindistan'da, yoksul hanelerden gelen çocukların %90'ının, dört yıl öğretim gördükten sonra bile okuma yazma bilmediğini vurgulamaktadır. Ve bu durum, beş ila altı yıllık öğretime rağmen, yoksul ailelerden gelen çocukların yaklaşık %30'u için de geçerlidir. Rapor ayrıca, erişimin artışında büyük ilerlemeye rağmen çoğu EFA (Herkes için Eğitim) hedefine 2015 itibarıyla muhtemelen ulaşamadığının altını çizmektedir.

Nitelikli Eğitim Nedir?

Nitelikli eğitimi tanımlamak zordur, değişime açıktır. Dahası, niteliğin anlamı farklı bağlamlara göre ve zaman içerisinde değişmektedir. O halde, nitelikli eğitimin göstergeleri nelerdir sorusu gündeme gelmektedir. Eğitim Planlaması ve Yönetimi Ulusal Üniversitesi (National University of Educational Planning and Administration) bir Eğitim Gelişme Endeksi tasarlamıştır. Buna göre nitelikli eğitimin 21 göstergesi bulunur. Bunlardan beşi erişimle, dördü altyapı olanaklarıyla, beşi öğretmenlerle ve kalan dokuzu da eğitim çıktılarıyla ilgilidir. Eğitim uzmanlarının çoğu eğitim programlarının niteliğini en iyi yansıtan göstergenin, öğrencilerin öğrenme başarısı olduğunu ifade etmektedir. Tanınmış bir bilim insanı, eğitimde bireyin kişiliği şekillendiğinden, eğitimin niteliğinin ürettiği insan türüyle belirlenmesi gerektiğini söylemiştir.

Ülkede özel okulların artan varlığı, nitelik konseptini de etkilemiştir. Şu anda, niteliği ortaya koyan ana gösterge öğrencinin merkezi sınavlardaki başarısıdır. Sınavlardaki performans ebeveynler için en kritik gösterge haline gelmiştir. Bunun en belirgin nedeni, mühendislik, tıp fakültesi, vb. gibi yükseköğretim kurumlarına kabulün bu sınavlara bağlı olmasıdır. Günümüzün rekabetçi Hindistan toplumunda, genel mükemmellikten ziyade mükemmel-

cukları ile toplumun dezavantajlı gruplarından gelen çocuklar arasındaki eğitim uçurumunu daha da artırmaktadır.

Nitelikli Öğretmenler

Nitelikli eğitime katkıda bulunan en önemli ikinci faktör nitelikli öğretmenlerdir. Günümüzde, eğitim fakültelerinde, özellikle özel sektörde hem ilkokul hem de ortaokul düzeyinde öğretmenlik eğitimi alan öğretmenler yeter-

patlaması yaşandı. Öğrencileri 21. yüzyıla uygun şekilde hazırlamak için, bu müfredatın da yenilenmesi gerekmektedir. Bu nedenle, eğitim hedeflerinde paradigma kayması olmalıdır. İçeriği öğretmek yerine, çocukların düşünme becerilerini geliştirmeye odaklanmak gerekir.

Bu, üç öğretmen sendikasının (AIPTF, AIFTO ve AISTF) ortak forum platformudur. Altyapı, öğretmen işgücü ve hizmet öncesi/hizmet içi öğretmen eğitimi güçlendirmek için hükümete baskı yaparak eğitimin niteliğini iyileştirmek üzere, her birimiz yorulmak nedir bilmeyen bir çaba göstermeliyiz. Ayrıca, üyelerimizi meslek etiği kurallarına bağlı kalmaya, öğrencilerine fedakarlıkla ve bağlılıkla eğitim vermeye teşvik etmeliyiz. Öğretmenlik kafa ve yürek isteyen bir meslektir. Bu nedenle öğretmenler öğretme ve öğrenme süreçlerinde her ikisini de kullanmalıdır.

▼
ÜLKEDE ÖZEL OKULLARIN ARTAN VARLIĞI, NİTELİK
KONSEPTİNİ DE ETKİLEMİŞTİR. ŞU ANDA, NİTELİĞİ ORTAYA KOYAN ANA GÖSTERGE
ÖĞRENCİNİN MERKEZİ SINAVLARDAKİ BAŞARISIDIR.

lik fikri baskın hale gelmiştir. Neticede, aynı şekilde devlet okullarının değerlendirilmesinde de, öğrencilerin öğrenme başarısı tek gösterge haline gelmiştir. Gelenekselcilikten sanayiciliğe geçişle, başarı değerlendirmesi diğer kriterlerin yerine geçmiştir.

Öte yandan tüm dünyada, eğitimin amacı insani gelişmedir. Yani, eğitim zorunlu bilgi ve becerileri kazanmanın yanı sıra, Hindistan toplumunda el üstünde tutulan insani ve toplumsal değerleri özümseyen bireyi biçimlendirmelidir. Fakat günümüzde, eğitimin bu amacının peşinden gidilmemektedir.

Nitelikli Eğitime Katkıda Bulunan Faktörler

Devlet okullarında kolaylaştırıcı öğrenme ortamı, etkili bir öğretimin olabilmesi için son derece gereklidir. Devlet okullarının, özellikle ilk ve ortaokulların şu anda, yetersiz altyapı, öğretmen işgücü eksikliği, elektrik bağlantısının olmayışı vb. dertlerden muzdarip olduğunu hepimiz biliyoruzdur. Dalit yerleşim bölgelerindeki okullar, daha güvencesiz gruplara yönelik olanaklar açısından çok daha yetersizdir. Dahası, eşitlik yoktur. Grup ne kadar zayıfsa, eğitimi o kadar kolay gözden çıkarılmaktadır. Günümüzdeki sistem, ne yazık ki, eşitsizlikleri ortadan kaldırmak yerine, zengin ailelerin ço-

lu donanımına sahip değildir. Ayrıca, sistemde yarım milyondan fazla yardımcı öğretmen (para-teacher) bulunmaktadır. Bunların %50'den fazlası profesyonel eğitim almamıştır. Bu durum, ülkede eğitimin niteliğini erozyona uğratmaktadır.

Hizmet öncesi ve Hizmet içi Öğretmen Eğitim Müfredatı

Hizmet öncesi eğitim müfredatı, öğrencileri 21. yüzyıla hazırlayan öğretmenleri buna hazırlamaya neredeyse hiç uygun değildir. Öğrencilerinin, 21. yüzyıl yurttaşı için oldukça önemli, gerekli düşünme becerilerini geliştirebilmeleri için, öğretmenlere hiçbir eğitim sunulmamaktadır. Benzer şekilde, öğretmenlerin hizmet içi eğitimi ihtiyaç temelli değildir. Farklı düzeylerde ve farklı bağlamlarda (kırsal bölgelerde, köylerde ve çok uzak bölgelerde) eğitim veren öğretmenlerin ihtiyaçlarını değerlendirecek bir ampirik çalışma nadiren yürütülmektedir. Öğrencilerin ve toplumun güncel ihtiyaçlarına uyacak hale gelmesi için, her iki müfredatın da yenilenmesi gerekmektedir.

Farklı Düzeylerde Okul Müfredatları

Eğitimle ilgili Araştırma ve Eğitim Ulusal Konseyi (NCERT) 2005 yılında ulusal bir müfredat çerçevesi geliştirdi. Fakat, zaman içerisinde, hem doğa bilimleri hem de sosyal bilimlerde bilgi

* Shikshak Bhawan, 41 Institutional Area,
D-Block, Janakpuri, New Delhi-110058
Tel.: 28522039, 28520671, 28522606, 28526238, 28524845,
Fax: 28525271, E-mail: aiptfindia@yahoo.com

Prof. Dr. Michele Borrelli

Genel Psikoloji Ordinaryüs Profesörü, Hümanistik Etütler Bölümü - Kalabriya Üniversitesi - İtalya

Çeviri: PoliTeknik

İnsan Hakları ve Eğitim - Günümüz İtalya'sında Veriler ve Yansımalar

Topluluk davranışının tesis edildiği anda kişi haysiyetini yükselten hukuk devletlerinde ve politik açıdan demokratik rejimlerde İnsan Hakları bir önkoşuldur. Formüller sosyal açıdan soyut olmayıp, gerçekleşmesi bakımından âmir olduğundan, bu haklar, eşitlik ve sosyal hakkı mümkün kılmak hedefi ile, şahıs ve grupların sosyal yozlaşma ve marjinalleşmelerine karşı koymaktadırlar. Demokratik toplumumuz sosyo-politik çalışmalarda merkezi iki faktör üzerinde sosyal marjinalleşmenin nedenlerini çözmek için çabalarda bulunmaktadır: Bir taraftan ekonomik kalkınma üzerinde, diğer taraftan okullardan üniversiteye kadar kültürel formasyon sistemi üzerinde. Bu iki faktörün birlikte çalışma kapasitesi herkes için sosyal eşitlik ve adaletin reel olarak uygulanmasındaki gerçeklik ve demokratik yaşamın kalitesi hakkında bize çok şey söylemektedir. İtalya'da insan hakları anayasal olarak sıkı bir biçimde garanti edilmiştir, ama bu ekonomik ve eğitim sistemindeki krizler vesilesi ile yozlaşma ve sosyal marjinalleşme arasında koşulların oluşmaması anlamına gelmemektedir. Ampirik veriler yüksek sesle dile getirilen eşitlik ve adalet formülü ile realite arasında sık sık uçurumun eksik olmadığını ortaya koymaktadır.

Son dönemlerde olanlara bir göz atığımızda, söz konusu edilen iki faktörden birincisinin İtalya'da söz konusu olduğunu görmekteyiz; bu mevcut hükümet tarafından eyleme konulan müdahalelere rağmen, hiçbir sonucun alınmadığı derin bir yapısal kriz içerisinde bulunan ekonomidir. İkinci faktör olan eğitim, üniversiteleri olduğu gibi ilk ve orta eğitim kurumlarının daha az olsa da kritik bir durumda bulunduğu ve lisans derslerinin söz konusu olduğu meşruiyetin sadece sihirli "bilim" kelimesine bağlanmış olduğu görülmektedir. Bu arada bilim sözcüğü neye uygulanırsa uygulansın, herhangi bir araştırma konusunun kişisel ve sosyal bakımdan dikkate alınmaksızın, "bilimsel" araştırma alanlarına otomatik olarak giriş hakkını her şey için tanımaktadır. Akademik ortam ve iş dünyası mevcut ve gelecekte yeni işsizliği devreye alacak olan yeni ve eski öğrenciler için yeni mezuniyet alanlarının daima sürekli olarak gizlenmesi olarak neticelenen dekolte bir ortam olarak kalmaya devam etmektedir. Bu iki örnek ekonomi ve formasyonun daha az birlikte çalışmasının bir hukuk devletinde de yozlaşma ve marjinalleşme bakımından reel bir riskin söz konusu olduğunun kanıtıdır.

Birinci örnek eğitim sistemi ile ilgilidir ve spesifik olarak İtalya'da dramatik olarak görülen "okul kaybı" (=öğrencilerin eğitim hayatından çıkmaları) olup, son yıllarda terklerde minimal bir düşüş kaydedilse bile, bu, söz konusu fenomenin sosyal ve sosyolojik ağırlığından bir şey kaybettirmez. Eğitim ve öğ-

renim hakkının tam olarak garanti altına alınmış olması ve fırsat eşitliğine yönelik çok sayıda müdahale yapılmasına rağmen, son 15 yılda İtalya'da tam 2.900.000 öğrenci eğitimlerine başlamış ama tamamlamayıp ortaokul ve lise diplomasını almaya hak kazanmamışlardır. Okulu bırakanların %35'inin adalarda kayıtlı olduklarının (Sicilya ve Sardunya) fark edilmesi ve ayrılanlardan %37'sinin meslek okullarını bıraktıklarını görmek ilginç olmuştur. Liselerin ilk yılında 69 bin öğrenci okulu terk etmiştir. Okullarından ayrılan ve dolayısıyla liselere artık devam etmeyen (başlangıçtaki iki yıllık eğitimden sonra) 91 bin öğrenci mevcuttur. Özet olarak: öğrencilerin yarısı lise eğitimlerinin ilk iki yılından sonra okullarını terk etmiş bulunmaktadır.

Veriler, son on beş yılda, liselere kaydolmuş olan İtalyan gençlerinin yaklaşık üç milyonunun önceden tespit edilen eğitimlerini tamamlamadıklarını ortaya koymaktadır. Bu son on beş yılda yaklaşık 9 milyon öğrencinin %31'inin devlet liselerine devam etmeleri söz konusudur. Tabii ki, hiç kimse devam edenleri eğitimlerini tamamlamaya zorlayamaz, ancak burada okulu bırakanların neden bu kadar yüksek sayıda oldukları ve İtalya'nın geri kalan bölgelerine kıyasla Güney İtalya'da bu sayının neden daha fazla olduğu sorusu ortaya çıkmaktadır. Söz konusu olan eğitim sistemi mi yoksa öğrencilerin düşük motivasyonları mı, veriler sosyal bir fenomenin ağırlığı bakımından trajik gerçeği ortaya koymaktadır: Eğitimi yarıda bırakanlar arasında her üç öğrenciden biri kendisini olgunluğa doğru yol almış görmektedir. "Okuldan ayrılanların" çalışmakta olduğunu veya genel olarak ikame bir işkolunda çalıştıklarını düşünenler yanılmaktadır. Halbuki gerçek bunun tam aksidir. Grup halindeki bu gençlerden ve çocuklardan Neet (öğrenimde, istihdamda veya eğitimde olmayan) halindeki büyük bir bölümü okula gitmemektedir, bunlar çalışmamaktadır ve çiraklık veya formasyon gibi diğer ilave eğitimlerden de vazgeçmişlerdir. 2008 yılında Neet oranının (15 ila 29 yaş arasında bulunan gençler) yaklaşık 2,2 milyon olarak değerlendirilmekte olup, bu rakam, söz konusu yaş grubunun %23'üne tekabül etmektedir. Milli İstatistik Kurumunun (ISTAT-Istituto Nazionale di Statistica) son verilerine göre, Neet, 2014 yılında, 2008 yılına kıyasla %25'lik bir artışla 3,5 milyona çıkmış, özellikle 3,5 milyonun 2 milyonu kadınlardan oluşmaktadır ve 3,5 milyonun 2 milyonu da güney İtalya menşelidir.) - Herkes Okula Dosyası'nın altını çizdiği gibi - İtalya'da Neet'lerin sosyal maliyetlerinin yılda 32,6 milyarı bulduğu şayet doğru ise, bir eğitim sisteminden kaynaklanan sadece ekonomik olmayan sosyal hasarın, tamamen iflas olmasa da, bu noktada netice vermeyeceği de kolaylıkla varsayılabilir. Veriler toplumun genç-

lerden oluşan oldukça önemli bir kuşağının sosyal yozlaşma ve marjinalleşme nedeni ile bağımsız bir yaşamı garantiyeleyen koşulların dışında ve uzakta bulunduklarını ve üretim kapasitesi ile gelir üretiminin dışında kaldıklarını açıklıkla ortaya koymaktadır.

İkinci örnek; eğitim süreçleri ve Güney İtalya ile ilişkisinde İtalyan ekonomisinin gidişatı ile ilgilidir. Güney İtalya'daki ekonomik duruma bir göz atacak olursak, sosyal yozlaşma ve marjinalleşme sorunda yoğunluk bakımından artış bulunmaktadır. Yukarıda belirttiğimiz ve hiç bitmeyecek gibi görünen ekonomik kriz, genç diplomalılar ve üniversite mezunları için gelecekleri bakımından ağır neticelerle sonuçlanırken, haliyle okulu terk etmiş olan gençler açısından (Neet) Güney İtalya'nın özellikle marjinalleşmiş ve daha az üretimi olan bölgelerinde bu gençlere tamamen diz çöktürmüş ve her şeye rağmen çalışanlar arasına katılabilmek için gençlerin gösterdikleri bu çabalar hiçbir netice vermemiştir. Bu genel kavram hesaba katıldığında sadece orta öğrenim diplomasına sahip olanların istihdam durumları ile ilgili verilerin alarm verici ve acımasız oluşu hayrete düşürmemektedir: Salt ortaöğrenim diplomasına sahip olanların %45'i işsizdir ve gelecekte beklenileri yoktur. Kuzey İtalya'ya kıyasla Güney İtalya çok daha yıkıcı bir kriz içerisinde bulunmaktadır, söz konusu edilen çifte iflas endeksi (ekonomik ve eğitsel) sadece şu farkla kendini göstermektedir: İflas ülkenin geri kalan kısmının ortalaması ile ilgili olarak tespit edilenlere kıyasla Güney İtalya'da çok daha yüksek bir düzeye ulaşmaktadır. Yüzyıllardır göç veren bir toprak olan Güney İtalya, kişisel ve bölgesel büyüme bakımından en iyi güçlerini kaybetmeye devam etmektedir. Bölgesel alanların kalkınmasını mümkün kılacak, bir kısmı iyi eğitim görmüş genç gücünün kaybı söz konusudur. Nitekim 2001 yılından 2/14 yılına kadar 1,7 milyon kişi Güney'i terk etmiştir. Bu arada, iş bulamamaları nedeniyle 526 bin gencin İtalya'da başka bir yere, hatta yurtdışına taşınmak zorunda kalmış olması göze çarpmaktadır. Bu gençlerin % 40'ı üniversite mezunu diplomalılardan, kendilerine çok yatırım yapılan ve yüksek eğitim düzeyine sahip, insan kaynakları bakımından yüksek seviyede kalifiye kişilerden oluşmaktadır ve bunların iş kapasitelerinin en yüksek düzeyde olduğu çağlarda menşei bölgelerinin dışında oldukları görülmektedir.) Bu veriler ile ilgili olarak SVIMEZ (Güney İtalya'da Endüstriyel Kalkınma Derneği) analistleri "neticeleri ön görülemeyen gerçek bir tsunami'den" bahsetmektedirler, SVIMEZ'in tahminine göre 50 yıl sonra dört İtalyan'dan sadece biri Güney İtalya'da yaşamını sürdürmeye devam edecektir. Şayet en yeni verileri dikkate alırsak, son 14 yılda Güney'de nüfusta 196 bin birimlik bir azalma görülürken,

Ota ve Kuzey İtalya'da ise 315 bin birimlik bir artışın söz konusu olduğu görülmektedir. Güney'in önümüzdeki elli yılda 4,2 milyonluk bir nüfusu kaybedeceği hesaplanmaktadır, yani; mevcut nüfusunun beşte birinden fazlası.

Özellikle İtalya'nın "Mezzogiorno" olarak tabir edilen bölgesinin veya Güney İtalya'nın marjinalleşmeye maruz kalıp, daha da geri şartlarda bulunmakta olduğu ISTAT tarafından sağlanan son verilerde görülmektedir. 2005 yılında Güney İtalya'da genç işsizlik oranı %35 iken, 2015'te bu oran baş döndürücü bir şekilde %53,9'a çıkmış ve Kalabriya'da, aynı dönemde %35'ten %65,1'e fırlamıştır. Bu verilere göz atmak bize felaketin sadece ilan edilmiş olmadığını, halen devam ettiğini anlatmaktadır. Son altı yılda, on yeni işsizden yedisinin Güney'de bulundukları kaydedilmiştir. Tüm işsizlerin sadece dörtte biri İtalya'da güney bölgelerinde yaşamaktadır. İşsizlerin dosyasını genişletmek bakımından bunlar özellikle gençlerden oluşmaktadır, veya bir başka deyişle bu gençlerin %56'sı yaşları 15 ve 24 arasında bulunanlardan oluşmaktadır. Şayet üniversite mezunu kuşağına dönecek olursak, bunlardan sadece %31,9'unun bir iş bulduğunu görüyoruz; bir işe sahip olan diplomalılar ise %24,7 düzeyine ulaşmaktadır. Şayet yurtdışı ile diploma unvanları ve istihdam verilerini mukayese edecek olursak, Güney İtalya'nın İspanya ve Yunanistan'ın (bayrağı) altında olduğunu görüyoruz. Mezuniyeti takip eden üç yılda lise ve üniversite diplomasına sahip olanların istihdam oranı (20 ve 34 yaş arası) Yunanistan'da % 44'iken İspanya'da % 65 olarak sabit görülmektedir. Avrupa Birliği'ndeki ortalamalara bakıldığında, lise ve üniversite mezunlarının istihdam oranlarının özellikle Güney İtalya ve genel olarak İtalya'daki verilerden çok uzak bir rakam olan %76 dolaylarında olduğu görülmektedir.

İtalya'daki ekonomi ve eğitim sistemi ile ilgili veriler, demokratik rejimlerde ve hukuk devletlerinde bile yozlaşmaya ve marjinalleşmeye tabi olmayan bir yaşam şartının herkes için gerçekleştirilmesinin bugün bile ne kadar zor olduğunu göstermektedir. Yukarıda ortaya konulan "okulu bırakma" sorunları ile bir eğitim sisteminin yanında yapısal durağanlıktaki bir ekonomi, sosyal adalet ve eşitlik varsayımlarına göre bir hukuk devletinin hayata geçirilmesini ne kadar zorlaştırdığını ortaya koymaktadır. Yapısal olarak yaratıcı ve fikri üretim gücünün azamisini temsil eden (on beş ve otuz yaş arası) nüfusun önemli bir bölümünü yapısal olarak gözden çıkaran bir toplum (Umberto Galimberti) insan haklarının tüm olarak uygulandığı eğitimin gelecekte herkes için nasıl garanti edilecektir? Gelecekleri çalınmış olan çok sayıda gencin bulunduğu bir toplumda herkese eşit haklar nasıl garanti edilecektir?

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Claus Melter | Bielefeld Üniversitesi

Göç Toplumunda Irkçılık Eleştirisi Temelli Sosyal Çalışma ve Eğitimin Gerekliliği

“Susmayı artık kaldıramayız!”
(Kübra Gümüştay 2016)

Göç toplumunda ırkçılık eleştirisi temelli pedagoji, gerek güncel toplumsal-politik gelişmeler karşısında gerekse de sömürgeci ve ırkçı ve de ulusalcı-milliyetçi düşünüş gelenekleri bakımından profesyonel olarak uygun ve siyasi olarak gerekli bir pedagoji şeklinde görülebilir. “Kararlılıkla Irkçılığa ve Ayrımcılığa Karşı!” çağrısında buna ilişkin güncel toplumsal ve siyasi görüşmeler özetle anlatılıyor:

- “sığınmacılara ve kaldıkları yerlere yönelen, artan fiziki ırkçı şiddet,
- adli merciler ve polis tarafından (salt NSU olarak adlandırılan örgüt ile ilgili soruşturmanın yapılmaması değil) ve eğitim sisteminde uygulanan sistematik Racial Profiling uygulamaları
- Sığınma başvurusu yapan ve geçici ikamete sahip kişilerin haklarının kısıtlanması,
- Kendilerine göç geçmişi atfedilen insanlara, People of Color ve siyahi Almanlara eğitim sisteminde ve iş piyasasında uygulanan sistematik ayrımcılık,
- artan Müslüman, Roman ve Sinti karşıtı ırkçılık,
- PEGIDA protestoları ve geçitleri ve ulusalcı-ırkçı sloganları,
- parti programında toplum içerisinde varolan çeşitliliğe karşı insanları kışkırtan “Almanya için Alternatif” partisi AfD’nin kuruluşu, ve de

çeşitli direniş stratejilerini ve ayrımcılığa, milliyetçiliğe ve ırkçılığa kararlılıkla karşı koymamızı gerektiriyor (<https://entschiedengegenrassismus.wordpress.com/>).

İrkçılık eleştirisi temelli sosyal çalışma ve eğitim, çağdaş eğitim düşüncesinin ortaya çıkışının Avrupa sömürgeciliğiyle yakından ilgili olduğunu ayrıca kabul etmektedir (bkz. Spieker 2014). Göç toplumu temelli ayrımcılık ve ege-menlik eleştirisi perspektifi (bkz. Mec-

heril 2016), “biz” ve “onlar” gruplarının, milliyetçileştirici, din odaklı, kültürselleştirici ya da etnikleştirici/ırklaştırıcı tarzda (örneğin ikamet ve sığınma başvurularının düzenlenmesi) yasal ve sosyal olarak oluşturulup oluşturulmadığını, evetse nasıl ve hangi araçlarla yapıldığını ve bunun sonuçlarını,

yaklaşımları ile, bunun karşısında duran özgürlükçü-katılımcı ve de ayrımcılık ve ırkçılık eleştirisi temelli yaklaşımlar arasında ayrılabilir. Çoğu kez ikisinden oluşan bir birleşimle karşılaşmak olanaklı. Ki buradaki bu ayrım çizgisi ırkçılık eleştirisi ya da kültürlerarasılık (bkz. Attia 1997) soru-

IRKÇILIK ELEŞTİRİSİ TEMELLİ SOSYAL ÇALIŞMA VE EĞİTİM,
ÇAĞDAŞ EĞİTİM DÜŞÜNCESİNİN ORTAYA ÇIKIŞININ AVRUPA SÖMÜRGEÇİLİĞİYLE
YAKINDAN İLGİLİ OLDUĞUNU AYRICA KABUL ETMEKTEDİR

bu grupların toplumsal konumlandırılışını ve onlara pedagojik ve eğitsel açıdan nasıl yaklaşıldığını incelemektedir. Ve ayrımcılık ve ırkçılık eleştirisi temelli sosyal çalışma ve eğitim (bkz. Melter 2015), düzgüsel olarak daha az ayrımcılık ve ırkçılıkla yönetilme hedefi taşıyan ayrımcılık ve ırkçılık eleştirisi temelli bir perspektifi savunur.

Öte yandan 1990’lardan bu yana sosyal çalışmanın insan hakları odaklı bir meslek olduğu ya da olması gerektiği vurgulanmaktadır (bkz. Prasad 2011). İlgililerle birlikte insan hakları ihlallerini tartışmak, eleştirmek ve ideal olarak – yasal süreçlerle de – sonlandırmak için (Prasad 2011), gerek şiddete maruz kalmış kadınlarla gerekse de sığınmacılarla çalışmalarda uzmanların ve fahri görevlilerin İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini, ama ayrıca ve özellikle kadın, çocuk ve engellilerle ilgili yasal bağlayıcılığı bulunan BM sözleşmelerini, BM antlaşmalarını ve de AB sosyal antlaşmasını bilmek ve uygulama-

sundan hareketle değil, aksine güç dö-nüşlü, dekonstrüktif bir kültür anlayışı karşısında homojenleştirici-zorunlu bir kültür anlayışından hareket eden soruyla açığa kavuşturulur. Sığınmacılarla fahri çalışmalarda da, bu çalışmalarla saygı duyulmasının yanı sıra paternalist vesayet düşüncesine de işaret etmek gerekir. Ve üstesinden gelinmesi gereken bir durum da, insan haklarının, resmi makamların ayrımcı ulusal devlet düzenlemelerine ve fiili uygulamalarına karşı talep edilmesidir (bkz. Prasad 2017).

Bir tarafta sivil toplumun destek vermeye hazır olduğu ve insan hakları odaklı, profesyonel sosyal çalışma ve eğitimin gerçekleştirildiği güncel göç toplumunda, sosyal çalışmaların ve eğitimin göç-toplumsal ve de ayrımcılık ve ırkçılık eleştirisi temelli açılımıyla ilgili görev kendini bu şekilde ortaya koyar. Diğer tarafta ikamet ve sığınma hakkı bağlamında hukuksal ayrımcılıkla el ele yürüyen sistematik aşırı sağ-

“İNSANI AŞAĞILAYAN, İRKÇİ DURUŞLARIN GİRDİĞİ YENİ KONJONKTÜR KARŞISINDA BEKLEMEK VE HERŞEYİ SALT GÖZLEMLEYİP ANALİZ ETMEK İSTEMİYORUZ”

yabilir durumda olmak zorundadır.

Yapılması gereken, ikamet hakkını hedef alan ve ırkçı ayrımcılığa karşı çıkmak, aynı biçimde baskın toplumun üyeleriyle “beyazların üstünlüğü” ve “Almanların öncelikli hakları” ideolojisi üzerine çalışmalar yürütmek ve de “biz” ve “onlar” ayrımını konu edinmektir. Göç toplumunda sosyal çalışmanın ve eğitimin yönü ve uygulamalarını ve aşırı düşük istihdam oranıyla sığınmacıları hedefleyen sosyal çalışma alanını (bkz. <http://www.fluechtling-ssozialarbeit.de/>), kültürselleştirici ve “misyonerici-medeniyetçi-sömürgeci” geleneklere bağlı uyum ve boyun eğme

cı ve günlük yaşamda karşılaşılan ırkçılığı içeren eylem sistemleri (kurumsal, yapısal, söylemsel, etkileşime sokan ve özneleştirilen düzlem) bulunmaktadır. Bunların karşısına ayrımcılık ve ırkçılık eleştirisiyle tutum almak gündemdedir: “İnsanı aşağılayan, ırkçı duruşların girdiği yeni konjonktür karşısında beklemek ve herşeyi salt gözlemleyip analiz etmek istemiyoruz”. Daha büyük, ırkçılık eleştirisine dayalı ve adalet odaklı sistematik bir projeye ihtiyacımız var. Biz bu projenin – varolan diğer ağlarla işbirliği halinde – bir parçası olarak çalışmak istiyoruz” (<https://entschiedengegenrassismus.wordpress.com/>). ■

Kaynak

Attia, Iman (1997): Antirassistisch oder interkulturell? Sozialwissenschaftliche Handlungskonzepte im Kontext von Migration, Kultur und Rassismus" In: Mecheril, Paul /Teo, Thomas (Hg.) (1997): Psychologie und Rassismus. Reinbek bei Hamburg: rororo, S. 259-286

Entschieden gegen Rassismus (2016): Aufruf Entschieden gegen Rassismus! Zu finden unter: <https://entschiedengegenrassismus.wordpress.com/> (Zuletzt aufgerufen am 29.11.2016)

GÜMÜŞAY, KÜBRA (2016): Organisierte Liebe. Rede auf der Re-Publica 2016. Zu finden unter: <https://re-publica.de/16/session/organisierte-liebe> (Letzter Aufruf 29.11.2016)

Mecheril, Paul (2016): Migrationspädagogik – ein Projekt. In: Mecheril, Paul unter Mitarbeit von Kourabas, Veronika und Rangger, Matthias (Hrsg.): Handbuch Migrationspädagogik. Weinheim/ Basel: Beltz, S. 8-30

Melter, Claus (Hrsg.) (2015): Diskriminierungs- und rassismuskritische Soziale Arbeit und Bildung. Praktische Herausforderungen, Rahmungen und Reflexionen. Weinheim/ München: Beltz/ Juventa

Prasad, Nivedita (2011): Mit Recht gegen Gewalt. Die UN-Menschenrechte und ihre Bedeutung für die Soziale Arbeit. Ein Handbuch für die Praxis. Juristische Beratung Heike Rabe. Opladen/ Farmington Hills: Barbara Budrich

Prasad, Nivedita (2017): Soziale Arbeit als Menschenrechtsprofession im Kontext von Flucht. In: Gebrande, Julia/ Melter, Claus/ Blumetsrieder, Sandro (Hrsg.): Kritisch ambitionierte Soziale Arbeit. Intersektional praxeologische Perspektiven. Weinheim, Basel (im Erscheinen)

Spieker, Susanne (2015): Die Entstehung des modernen Erziehungsdenkens aus der europäischen Expansion. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag

ALMAN MEDYASINA KONU ÖNERİLERİ

Prof. Dr. Wolf D. Bukow

Siegen Üniversitesi

Kentsel Bölgelerde Birlikte Yaşamak

Kentler dünya genelinde baskın yerleşim biçimlerine dönüşmüştür. Ancak onların “kendine özgü mantığı” ile ilgili olarak hâlâ çok az bilgi mevcut. En geç şimdi, hareketliliğin ve farklılığın giderek arttığı, ve bunun özellikle de güncel sığınma ve göç bağlamında gözden kaçmadığı bir dönemde, içselleşici ve kalıcı bir kentsel planlama için, kentsel bölgelerin belirleyici ve gelecek vadeden referans çerçevesi oluşturduğu açıktır. İnsanlar için kent toplumunun bu kendine özgü mantığının nelerden oluştuğunu, hangi yeterliklere dayandığını ve bunlardan göçe, kaynaklara ve farklılıklara duyarlı bir gelecek için hangi olanakların türediğini bilmek önemli. Şehir planlamasını geleceğe hazır hale getirmek ve kentleri çoğu kez hizmetine koşmaya çabalayan kısa soluklu moda akımlara ve çıkarılara karşı direnmek için, şu ana kadar yapıldığı gibi salt ek olarak “kentselliğe” atıfta bulunmak yeterli değildir.

Prof. Dr. Franz Hamburger

Medya Soruları

İnsanların hareketliliği onların iletişimini değiştirmiştir. Onlar düşüncelerini geliştirmek için günlük yaşamın güvenilir ilişkilerinden daha az yararlanabilmekteler. Hareketlilik çağdaşlaşmanın bir parçasıdır ve çağdaşlaşma da insanların kitle iletişiminin uzmanlaşmış kaynaklarından bilgi edindikleri ve bilginin medya yapımcıları tarafından yapılandırılmasına ihtiyaç duydukları bir medyalaşma sürecidir. Medya aynı zamanda devlet içerisinde dördüncü güce dönüşmüştür ve dünyaya ilişkin imgelerin ve gerçekliğe dair baskın yapılandırmaların oluşmasını kontrol etmektedir. Burada sahiplerinden başka hiç kimse medyayı kontrol etmemektedir. Kamuoyları parçalanmıştır, sözüm ona sosyal ağlar her şeyden önce kahverengi (faşistler kastediliyor, redaksiyonun notu) bir sel üretiyor, ama aynı zamanda karşıt, eleştirel bir kamuoyu da yaratıyor.

Medyanın özanlayışı, ki bu genelleme elbette doğru değildir, kendisine ders verilmesini kabul etmemektedir. Her insanda olduğu gibi eleştirinin medya ile işi zor ve o hemen hakaret olarak görülüyor. Özünde medyanın toplum içerisinde durumları yansıtan bir konumu var, o olayları salt çizmekle kalmaz, mantıklı bağlantıları düzenlemeyi ve onlara ulaşmayı talep eder. Bu bağlamda toplumun kendisi hakkındaki olumlu görüntüsünü, diğerlerini ve kendini algılamının anaakımını üretir. Dolayısıyla medya ilkece etnosantriktir ve gerek kendi toplumu gerekse de kendi anlayışına karşı eleştirel yönü sınırlıdır. Eleştiri yeteneği toplumun olumlu özalgısının sınırlarında biter ve bu özalgı, gerçeklik ondan uzaklaştıkça tehlike altındadır.

Kendi ülkesindeki azınlıklar, yabancılar, sosyal sorunlar vb. hakkında yapılan raporlamanın (ki bu kavram dahi bir örtmecedir) iletişinde bu nedenle kendi sorunlarını başkalarına atfetme, sorunları ithal olarak gösterme, yurtdışından gelen açıklama ve eylemleri birer saldırı ve tehdit olarak yorumlama eğilimi baskındır. Nitekim bu şematik değildir, aksine dost ve düşmanın temiz bir şekilde birbirinden ayrıldığı uluslararası bir düzen yapısı içerisinde geçerlidir.

Ancak kamuoyu ilkece özdönüşlü bir kurumdur. Medya içerisindeki bir azınlık, ekonomik nedenlerle sürekli pazardaki pay için rekabet eden medyadan farklı olarak, bu işlevi daha çok üstlenmektedir. Medya coğrafyasının pazarlaştırılmasındaki ilerlemeyle, reklam gelirleri ve izleyici oranları için rekabetin keskinleşmesi ve kendini doğru toplumsal düzeni ilan eden konumuna taşımakla açıklanan görüşlerin düzlemesi yapılmakla kalmaz, aksine kafa karıştıran eleştirilere karşı su geçirmez bir koruma kalkını oluşturulur. Bu süreçte yalnızca izleyici oranlarının ve reklam gelirlerinin gerilemesinden kaynaklı tehlikeler algılanabilmektedir. Bu nedenle de her bir gazetecinin hareket alanı da daralmıştır.

Bu durumda yalnızca güç kaybı medyanın dönüşmesine neden olabilir. Bu bağlamda ekonomik kaynakları kaybetme korkusu izleyici bağlılığından daha önemlidir. En azından bu amaç için herkes çaba gösterebilir.

Prof. Dr. Patrizia Tolle ve Daniela Richter

Frankfurt Yüksekokulu

Basında yaşlı yurtlarında yaşayan insanlara uygulanan şiddet ve istismar ile ilgili haberleri tekrar tekrar okumak mümkün. Bu kapsamlı haberler yaşlı yurtlarında yaşayan kişilerin karşı karşıya olduğu yetersiz beslenme riskine, hareket özgürlüğünün kısıtlanmasına, bir diğer ifadeyle özgürlüğü sınırlandıran önlemlere, aşağılanma süreçleri ya da sosyal izolasyona ilişkin bilgiler içermektedir. Aynı zamanda röportajlar kalifiye işgücü eksikliği nedeniyle yaşlı yurtlarında doldurulamayan iş olanaklarını ya da çalışmaktan tükenmek üzere olan, kurumsal çerçeve koşullar nedeniyle tümüyle rotasını şaşırılmış bir şekilde hasta bakıcılığı mesleğine sırtını çeviren elemanları gözler önüne sermektedir.

Salt demografik dönüşüm nedeniyle değil, aksine karşılıklı kabul etmeyi olanaklı kılmak ve insan onuru açısından, insanların yaşlı yurtlarında yaşadıkları ve çalıştıkları koşulları dikkate almak bir zorunluluktur.

